

Since 1906
VNU
ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
Vietnam National University, Hanoi

Chúc Mừng Năm Mới

An khang - Thịnh vượng - Vạn sự như ý

2022

HAPPY NEW YEAR

Xuân Nhâm Dần

TRONG SỐ NÀY

- 04-05 Tiên phong đổi mới sáng tạo, trách nhiệm cộng đồng cao, Tiếp tục Gia tăng vị thế quốc tế
- 06-17 Sự kiện và thành tựu tiêu biểu năm 2021
- 18-19 Hợp tác Việt - Lào: Hợp tác triển khai xây dựng trung tâm khoa học và tập huấn tại ĐHQG Lào
- 20-21 Hội đồng ĐHQGHN thông qua nhiệm vụ trọng tâm và chỉ tiêu kế hoạch năm 2022
- 20-21 Hội đồng ĐHQGHN thông qua nhiệm vụ trọng tâm và chỉ tiêu kế hoạch năm 2022
- 22-25 Năm 2021, ĐHQGHN chuyển mình mạnh mẽ với nhiều thành tựu tiêu biểu

26 Trao quyết định bổ nhiệm Phó Giám đốc ĐHQGHN cho PGS.TS Nguyễn Hiệu

27 ĐHQGHN chăm lo Tết cho sinh viên

28-31 ĐHQGHN chú trọng ươm tạo nhà khoa học trẻ, góp phần giải quyết bài toán thiếu hụt nguồn nhân lực chất lượng cao

32-35 Quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo: Định hướng cho sự phát triển của ĐHQGHN

36-39 VSL - Kết nối cộng đồng nhà khoa học, lan tỏa văn hoá nghiên cứu, thúc đẩy đổi mới sáng tạo

40-43 Giải thưởng khoa học và công nghệ ĐHQGHN năm 2021

44-47 Mỗi công trình khoa học là niềm vui trên con đường nghiên cứu

48-51 Nữ giảng viên "truyền lửa" cho sinh viên khởi nghiệp sáng tạo vì cộng đồng

52-55 Biểu tượng hổ trong tâm thức văn hoá Việt

56-57 Thịt mỡ, dưa hành...

58-60 Kể chuyện họ hàng nhà hổ

TIÊN PHONG ĐỔI MỚI SÁNG TẠO,
TRÁCH NHIỆM CỘNG ĐỒNG CAO,
TIẾP TỤC GIA TĂNG VỊ THẾ QUỐC TẾ

LÊ QUÂN
 Bí thư Đảng ủy, Giám đốc ĐHQGHN

Dịch bệnh Covid-19 đã làm thay đổi sâu sắc cách nhìn nhận và cách thức vận hành truyền thống của nền giáo dục đại học, là phép thử về lãnh đạo, quản lý thích ứng của các trường đại học. Một cuộc khủng hoảng về giáo dục bậc cao có thể xảy ra nếu không có sự chuẩn bị và gia tăng nguồn lực nội tại mạnh mẽ. Trong cuộc thích ứng mới, những yếu tố giữ nhịp phát triển của các cơ sở giáo dục đại học chính là kĩ năng, tri thức và nền tảng công nghệ số. Trong bối cảnh đó, ĐHQGHN đã xác lập và nỗ lực thực hiện mục tiêu trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo, ứng dụng và chuyển giao công nghệ lớn, có uy tín trong khu vực và quốc tế; là chủ thể quan trọng trong hệ sinh thái đổi mới sáng tạo quốc gia, đóng góp cho sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Trải qua một năm học với nhiều khó khăn nhưng với nỗ lực vượt lên chính mình, về cơ bản, các chỉ tiêu, kế hoạch, nhiệm vụ năm học của ĐHQGHN đã hoàn thành tốt.

Trước hết, với quyết tâm và kiên trì đổi mới đồng bộ trong tất cả các khâu, trong năm học qua, chất lượng đào tạo của ĐHQGHN tiếp tục được xã hội đánh giá cao. Các mô hình đào tạo có tính tiên phong, sáng tạo đặc sắc của ĐHQGHN nhận được hiệu ứng tích cực từ người học và xã hội. Cơ cấu ngành nghề đào tạo có bước phát triển đột phá, chuyển dịch theo hướng thích ứng với cuộc cách mạng chuyển đổi số, tăng tính ứng dụng và khả năng khởi nghiệp, đổi

“ Các mô hình đào tạo có tính tiên phong, sáng tạo đặc sắc của ĐHQGHN nhận được hiệu ứng tích cực từ người học và xã hội. Cơ cấu ngành nghề đào tạo có bước phát triển đột phá, chuyển dịch theo hướng thích ứng với cuộc cách mạng chuyển đổi số, tăng tính ứng dụng và khả năng khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo.

mới sáng tạo. Các đơn vị đào tạo thực hiện gắn đào tạo với thị trường lao động, chủ động nắm bắt nhu cầu của doanh nghiệp hoặc phát triển chương trình đào tạo có sự tham gia của các doanh nghiệp bảo đảm chất lượng đầu ra. ĐHQGHN tiếp tục ưu tiên triển khai các chương trình đào tạo khoa học cơ bản, tài năng, tiên tiến, chất lượng cao, chuẩn quốc tế. Việc phát triển các chương trình đào tạo này nhằm mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho thị trường lao động trong nước và quốc tế, đáp ứng yêu cầu xã hội trong quá trình hội nhập và toàn cầu hóa. Bên cạnh đó, các chương trình đào tạo liên ngành, liên lĩnh vực được mở rộng, góp phần cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao, có tư duy liên ngành cho các ngành kinh tế mũi nhọn của đất nước.

Trong nghiên cứu khoa học, ĐHQGHN đã xác lập đường hướng và tập trung phát triển theo định hướng đại học đổi mới sáng tạo. Theo đó, bên cạnh số lượng các công bố quốc tế gia tăng không ngừng, các phát minh, sáng chế và chuyển giao tri thức vào cuộc sống liên tục được đẩy mạnh. Các chuỗi giá trị đổi mới - sáng tạo trong ĐHQGHN được thúc đẩy, hoạt động đổi mới sáng tạo của ĐHQGHN tiếp tục đạt được những kết quả nổi bật. Nguồn tài sản trí tuệ to lớn của các nhà khoa học ĐHQGHN chuyển giao vào thực tiễn đã góp phần giải quyết hiệu quả các bài toán của xã hội đặt ra, những vấn đề mà xã hội đang cần.

Năm 2021, tiềm lực khoa học và công nghệ (KH&CN) ở ĐHQGHN được quan tâm đầu tư phát triển. Nhiều cơ chế, chính sách trọng dụng, đãi ngộ các nhà khoa học, sản phẩm KH&CN cũng được triển khai, tạo động lực thúc đẩy phát triển các tiềm lực KH&CN. Tỉ lệ cán bộ khoa học trình độ cao tiếp cận tiêu chí của đại học nghiên cứu, trong đó có nhiều chuyên gia đầu ngành, nhà khoa học đạt trình độ quốc tế có khả năng triển khai các nghiên cứu đột phá, các chương trình, nhiệm vụ nghiên cứu liên ngành. Định hướng phát

“ ĐHQGHN đã ban hành các chính sách nhằm kịp thời động viên tinh thần, hỗ trợ, đồng hành cùng viên chức và người lao động, vượt qua khó khăn, trở lại công việc và cuộc sống bình thường, góp phần giảm thiểu những tác động tiêu cực của đại dịch. ”

triển hệ thống phòng thí nghiệm trọng điểm đã và đang được tăng cường, đặc biệt là chiến lược phát triển hệ thống phòng thí nghiệm liên ngành tại Hòa Lạc - Khu 22,9 ha để đổi mới việc tổ chức nghiên cứu gắn với nhu cầu của doanh nghiệp, hướng tới tạo ra các nghiên cứu tham gia giải quyết các vấn đề lớn của đất nước và các sản phẩm KH&CN ứng dụng trong thực tiễn.

Gắn kết sứ mệnh với phát triển kinh tế - xã hội đất nước, ĐHQGHN tiếp tục thể hiện trách nhiệm quốc gia trong việc tham gia chủ trì, thực hiện những chương trình nghiên cứu có tầm vóc, mang giá trị thời đại, giá trị dân tộc và nhân văn lớn, mang ý nghĩa khoa học và thực tiễn cao đối với sự phát triển của xã hội và đất nước như: Chương trình KH&CN phát triển bền vững vùng Tây Bắc, Nhiệm vụ xây dựng Bộ Địa chí quốc gia Việt Nam, Trung tâm Tư liệu Việt Nam học, Dự án Dịch thuật và phát

huy giá trị tinh hoa các tác phẩm Kinh điển phương Đông, đề xuất Chương trình KH&CN phục vụ thu hút đầu tư, phát triển kinh tế - xã hội vùng ven biển Việt Nam,...

Năm qua, cơ cấu tổ chức của ĐHQGHN tiếp tục được hoàn thiện. Ngày 01/12/2021, Giám đốc ĐHQGHN đã ký ban hành Quyết định số 3868/QĐ-ĐHQGHN thành lập Trường Quốc tế trên cơ sở tổ chức lại Khoa Quốc tế và Quyết định số 3869/QĐ-ĐHQGHN thành lập Trường Quản trị và Kinh doanh trên cơ sở tổ chức lại Khoa Quản trị và Kinh doanh.

Trong hoạt động hợp tác và phát triển, thúc đẩy hợp tác giữa Đại học - Nhà nước - Địa phương - Doanh nghiệp đã góp phần khẳng định hiệu quả thực chất trong các hoạt động của ĐHQGHN. ĐHQGHN tiếp tục thu hút nguồn lực từ các đối tác doanh nghiệp như: Tập đoàn Vingroup, Tập đoàn Viettel, Tập đoàn T&T, Ngân hàng Vietcombank, Ngân hàng BIDV, PVN, VNPT,... trong các hoạt động trao học bổng, tài trợ triển khai chương trình đào tạo, các đề tài/dự án lớn của ĐHQGHN.

Những thành quả trên các mặt hoạt động trong năm học qua đã giúp ĐHQGHN tiếp tục có bước chuyển mình vươn lên mạnh mẽ, khẳng định danh tiếng, xác lập vị trí đại học hàng đầu Việt Nam và ghi danh vào nhóm các trường đại học có vị thế cao trong khu vực và thế giới. Trong năm qua, vị trí xếp hạng của ĐHQGHN trong các bảng xếp hạng uy tín thế giới luôn được duy trì và gia tăng. ĐHQGHN liên tục xếp vị trí số 1 Việt Nam và nằm trong nhóm 801-1000 thế giới theo các bảng xếp hạng Times Higher Education (THE), QS. Một số lĩnh vực của ĐHQGHN nằm trong nhóm 500 trường đại học hàng đầu thế giới. Cũng theo xếp hạng của THE, các chỉ số về giảng dạy, nghiên cứu khoa học, hội nhập quốc tế của ĐHQGHN đứng đầu trong nhóm các cơ sở giáo dục đại học của Việt Nam. Đặc biệt, mới đây nhất, ĐHQGHN được xếp vào nhóm 101-150 các cơ sở giáo dục đại

học dưới 50 năm thành lập có chất lượng hàng đầu thế giới theo bảng xếp hạng QS.

Trong tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp, ĐHQGHN đã ban hành các chính sách nhằm kịp thời động viên tinh thần, hỗ trợ, đồng hành cùng viên chức và người lao động, vượt qua khó khăn, trở lại công việc và cuộc sống bình thường, góp phần giảm thiểu những tác động tiêu cực của đại dịch. Mặt khác, để thực hiện chính sách trọng dụng đối với các nhà khoa học trình độ cao, bên cạnh các chính sách của Nhà nước, ĐHQGHN xây dựng gói chính sách ưu đãi đối với giáo sư, phó giáo sư, trong đó có chính sách về chăm sóc sức khỏe. Chính sách về chế độ làm việc đối với giảng viên tại ĐHQGHN với nhiều điểm ưu việt và hội nhập quốc tế cũng đã được ban hành. Cùng với đó, việc xây dựng Đề án "Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN" sẽ góp phần giải quyết bài toán thiếu hụt nguồn nhân lực chất lượng cao. Việc ban hành Quy định hỗ trợ học bổng cho nghiên cứu sinh và thực tập sinh sau tiến sĩ là bước đột phá tiên phong trong đào tạo bậc sau đại học, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học của ĐHQGHN.

ĐHQGHN luôn sẵn sàng chung tay cùng xã hội trong những giai đoạn khó khăn. Cán bộ, sinh viên ĐHQGHN đã tham gia vào những tuyến đầu chống dịch. Bên cạnh đó, các đơn vị, các nhà khoa học, chuyên gia của ĐHQGHN có nhiều hoạt động thiết thực, tích cực tham gia các chương trình tư vấn, hỗ trợ người dân về các vấn đề liên quan đến phòng chống và thích ứng với dịch bệnh Covid-19. Nhiều công trình khoa học có sự gắn kết chặt chẽ giữa khoa học cơ bản và nghiên cứu liên ngành đã đóng góp những kết quả về y học phục vụ nâng cao sức khỏe, khám chữa bệnh và phòng chống dịch bệnh Covid-19 cho cộng đồng.

Đặc biệt, với sứ mệnh là đại học tiên phong trong đào tạo và nghiên cứu khoa học, ĐHQGHN đã phối hợp với các đơn vị đối tác xây dựng và phát triển các nền tảng hỗ trợ hệ thống giáo dục quốc dân; cầu nối giữa người học và các nhà tuyển dụng như: Kênh trực tuyến hỗ trợ giáo dục tiểu học, Kênh chất lượng giáo dục đại học và nghề nghiệp, Kênh đào tạo tiếng Việt cho người Việt Nam ở nước ngoài, Nền tảng kết nối và hỗ trợ doanh nghiệp...

Việc xây dựng Đề án "Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN" sẽ góp phần giải quyết bài toán thiếu hụt nguồn nhân lực chất lượng cao. Việc ban hành Quy định hỗ trợ học bổng cho nghiên cứu sinh và thực tập sinh sau tiến sĩ là bước đột phá tiên phong trong đào tạo bậc sau đại học, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học của ĐHQGHN.

Bước sang năm 2022, tình hình dịch bệnh Covid-19 tiếp tục diễn biến phức tạp. Đó là thách thức lớn đối với ĐHQGHN, đòi hỏi chúng ta phải có những giải pháp sáng tạo hơn nữa để đảm bảo chất lượng, hiệu quả đào tạo và nghiên cứu khoa học trong "trạng thái bình thường mới", tiếp tục đưa ĐHQGHN phát triển theo lộ trình đã được xác lập - một trung tâm đại học theo định hướng nghiên cứu, đổi mới sáng tạo.

Thay mặt Thường trực Đảng ủy và Ban Giám đốc ĐHQGHN, tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn tới lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Chính phủ đã quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi cho ĐHQGHN phát triển; xin trân trọng cảm ơn các bộ, ban, ngành, cơ quan trung ương, địa phương đã tích cực phối hợp và ủng hộ ĐHQGHN; xin trân trọng cảm ơn các đối tác trong nước và quốc tế, đặc biệt là các đối tác trọng điểm, thân thiết đã hợp tác hiệu quả với ĐHQGHN trong năm qua; xin trân trọng cảm ơn đội ngũ cán bộ, giảng viên, nhà khoa học và người học đã cùng đóng góp vào sự phát triển của ĐHQGHN.

Kính chúc quý vị một năm mới 2022 sức khỏe, hạnh phúc và thành công!

Trân trọng./.

LÊ QUÂN

Bí thư Đảng ủy, Giám đốc ĐHQGHN

SỰ KIỆN &
THÀNH TỰU
TIÊU BIỂU

2021

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính làm việc với ban lãnh đạo ĐHQGHN, ngày 28/11/2021.

CHÍNH PHỦ GIAO ĐHQGHN THỰC HIỆN NHIỀU NHIỆM VỤ LỚN CỦA ĐẤT NƯỚC

Ngày 28/11/2021, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và Phó Thủ tướng Chính phủ Vũ Đức Đam đã chủ trì buổi làm việc với tập thể lãnh đạo ĐHQGHN. Tại buổi làm việc, Thủ tướng Chính phủ biểu dương những kết quả mà các nhà quản lý, nhà khoa học, cán bộ, viên chức, học viên, sinh viên, học sinh của ĐHQGHN đã đạt được. Thủ tướng nhấn mạnh: “Trên cơ sở kế thừa, ổn định, đổi mới và phát triển, ĐHQGHN đã có đội ngũ cán bộ, các nhà khoa học với tiềm năng rất lớn; có truyền thống lịch sử vẻ vang, đáng tự hào với nhiều nhà lãnh đạo của Đảng, Nhà nước và các cơ quan trong hệ thống chính trị từng học tập, rèn luyện tại đây. ĐHQGHN cũng nhận được tình cảm, sự tin cậy, ngưỡng mộ của nhân dân; sự ghi nhận trong các bảng đánh giá, xếp hạng quốc tế; sự quan tâm của Đảng, Nhà nước với việc dành khu đất hơn 1.000 ha để xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc”.

Thủ tướng Phạm Minh Chính đề nghị ĐHQGHN cần tập trung nguồn lực để tiếp tục phát triển, nâng cao vị thế, góp phần nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, bồi dưỡng nhân tài, phục vụ đặc lực, hiệu quả cho 3 khâu đột phá chiến lược trong giai đoạn mới khi cả nước triển khai Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; có cơ chế giải phóng tối đa nguồn lực con người để đội ngũ cán bộ phát huy, cống hiến nhiều hơn nữa; xử lý hài hòa, hợp lý, hiệu quả mối quan hệ giữa Nhà nước, xã hội và thị trường, tăng cường hợp tác công tư. Thủ tướng cũng lưu ý cần triển khai Dự án đầu tư xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc với quyết tâm cao theo mô hình “5 trong 1” trong khu đô thị đại học này: Trung tâm đào tạo tài năng; trung tâm nghiên cứu chuyển giao công nghệ hiện đại; trung tâm đổi mới sáng tạo ngang tầm quốc gia và quốc tế; đô thị đại học thông minh, hiện đại; trung tâm thử nghiệm hợp tác công tư và đào tạo nghiên cứu.

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ BỔ NHIỆM GIÁM ĐỐC VÀ PHÓ GIÁM ĐỐC ĐHQGHN

Ngày 24/6/2021, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã ký Quyết định số 998/QĐ-TTg bổ nhiệm GS.TS Lê Quân - Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh Cà Mau, nguyên Thứ trưởng Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội, nguyên Phó Giám đốc ĐHQGHN giữ chức vụ Giám đốc ĐHQGHN. Trong diễn văn nhậm chức, tân Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân thể hiện quyết tâm, nỗ lực chung tay cùng tập thể cán bộ, giảng viên, nhà khoa học, học sinh, sinh viên, học viên sau đại học xây dựng ĐHQGHN xứng đáng là đại học lớn, có vai trò tiên phong trong đổi mới giáo dục đại học Việt Nam, khẳng định vị thế cao trong và ngoài nước.

Trước đó, tại kỳ họp thứ 11, Quốc hội khóa XIV đã phê chuẩn PGS.TS Nguyễn Kim Sơn - Chủ tịch Hội đồng, nguyên Giám đốc ĐHQGHN giữ chức vụ Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Ngày 27/12/2021, Phó Thủ tướng Chính phủ Vũ Đức Đam đã ký Quyết định số 2206/QĐ-TTg bổ nhiệm PGS.TS Nguyễn Hiệu - Phó Bí thư Đảng ủy, Trưởng ban Tổ chức Cán bộ giữ chức vụ Phó Giám đốc ĐHQGHN.

Phó Thủ tướng Chính phủ Vũ Đức Đam trao quyết định bổ nhiệm Giám đốc ĐHQGHN cho GS.TS Lê Quân, ngày 28/6/2021

Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân thừa ủy quyền của Thủ tướng Chính phủ trao Quyết định bổ nhiệm có thời hạn PGS.TS Nguyễn Hiệu giữ chức vụ Phó Giám đốc ĐHQGHN.

SÔI ĐỘNG CÁC HOẠT ĐỘNG HỢP TÁC PHÁT TRIỂN

Mặc dù chịu ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19 nhưng các hoạt động hợp tác quốc tế và hợp tác trong nước của ĐHQGHN năm 2021 vẫn diễn ra sôi động, góp phần khẳng định uy tín, thương hiệu và vị thế của ĐHQGHN trong hệ thống giáo dục Việt Nam và khu vực. Các hoạt động hợp tác đa dạng về hình thức, với nhiều chương trình hợp tác đào tạo và nghiên cứu

hiệu quả, thể hiện thế mạnh và tiềm năng hợp tác của ĐHQGHN. Hoạt động tổ chức các hội nghị, hội thảo quốc tế có nhiều khởi sắc với 60 hội nghị, hội thảo do các đơn vị của ĐHQGHN phối hợp với đối tác quốc tế tổ chức bằng hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến.

Trong năm 2021, ĐHQGHN đã ký kết 21 thỏa thuận hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước, tạo thuận

lợi cho việc thúc đẩy triển khai các hoạt động hợp tác cụ thể trong đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ cùng các hoạt động tư vấn, phản biện, khuyến nghị chính sách.

Năm 2021, Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ 6 do Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam và ĐHQGHN phối hợp tổ chức bằng hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến với chủ đề "Việt Nam chủ động hội nhập và phát triển bền vững". Hội thảo nhằm mục tiêu nghiên cứu vì sự phát triển bền vững của Việt Nam và góp phần vào hòa bình, hợp tác, phát triển bền vững của cả khu vực và thế giới. "Diễn đàn Việt Nam học: Thành tựu và triển vọng" do ĐHQGHN chủ trì trong khuôn khổ Hội thảo là không gian để các nhà khoa học, nhà quản lý, nhà hoạt động xã hội và hoạch định chính sách cùng chia sẻ, đánh giá những thành tựu đạt được trong nghiên cứu, giảng dạy Việt Nam học thời gian qua và chỉ ra những vấn đề tồn tại, hạn chế cũng như

xác định đường hướng phát triển của ngành Việt Nam học trong thời gian tới.

Nằm trong khuôn khổ của chương trình hợp tác giáo dục Australia tại ĐHQGHN, chương trình tập huấn, đào tạo ngắn hạn dành cho giảng viên tiếng Anh xuất sắc khu vực Đông Nam Á được thực hiện bởi chuyên gia IELTS IDP đã thu hút 200 người tham gia, trong đó có 47 cán bộ, giảng viên ĐHQGHN. Hơn 100 học sinh và sinh viên ĐHQGHN tham gia tập huấn kỹ năng viết CV và trả lời phỏng vấn bằng tiếng Anh; tham gia các khóa tập huấn gồm: Bí quyết đạt điểm IELTS tối đa - Chia sẻ từ chuyên gia IELTS; Nâng cao năng lực tiếng Anh toàn diện - Hiện thực hóa mục tiêu đại học và du học; Triễn lãm Giáo dục Australia với sự tham gia của 22 trường đại học thuộc quốc gia này.

ĐẨY MẠNH CHUYỂN ĐỔI SỐ VÀ NHIỀU CHÍNH SÁCH MỚI TRONG QUẢN TRỊ ĐẠI HỌC

Hoạt động chuyển đổi số đang được triển khai mạnh mẽ tại ĐHQGHN. Công tác quản lý trong ĐHQGHN hiện nay đang vận hành thông qua các phần mềm và cơ sở dữ liệu tiện lợi, liên thông. Việc triển khai ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy, học tập cũng như xây dựng và phát triển kho học liệu số đang ngày càng được mở rộng giúp người học có thể học tập mọi lúc, mọi nơi. Trước diễn biến phức tạp của dịch bệnh Covid-19, ĐHQGHN triển khai dạy - học trực tuyến kịp thời, linh hoạt thực hiện nhiệm vụ năm học 2021-2022.

Hoạt động khoa học - công nghệ cũng có bước chuyển mình bằng việc tích hợp công nghệ số vào các sản phẩm khoa học - công nghệ và các nhiệm vụ nghiên cứu, hướng tới hình thành sản phẩm có ứng dụng của trí tuệ nhân tạo, góp phần thúc đẩy thương mại hóa sản phẩm trong môi trường của nền kinh tế số.

Cũng trong năm 2021, ĐHQGHN đã ban hành nhiều chính sách mới, quy định mới thúc đẩy các hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và tạo tiền đề cho sự phát triển của ĐHQGHN ở hiện tại và tương lai.

Ngày 27/12/2021, Giám đốc ĐHQGHN ký ban hành Quyết định số 4326/QĐ-ĐHQGHN về việc ban hành Quy định về chế độ làm việc đối với giảng viên tại ĐHQGHN với nhiều điểm tiến bộ và hội nhập quốc tế. Thực hiện chính sách

trọng dụng đối với các nhà khoa học trình độ cao, ĐHQGHN cũng giao Bệnh viện ĐHQGHN xây dựng chương trình tư vấn sức khỏe cá nhân và khám sức khỏe định kỳ tiêu chuẩn cao đối với các Giáo sư và Phó Giáo sư của ĐHQGHN.

ĐHQGHN xây dựng và triển khai đề án "Đầu tư phát triển các ngành khoa học cơ bản" theo hướng ưu tiên đầu tư, nâng cao các ngành này theo cơ chế đề xuất của đơn vị hoặc do ĐHQGHN đặt hàng để đào tạo, phát triển nguồn nhân lực khoa học và công nghệ cho đất nước, đội ngũ cán bộ nghiên cứu lí luận trình độ cao cho Đảng và các cơ quan trung ương.

Để gia tăng các nguồn lực chất lượng cao, phát triển đội ngũ giảng viên, nhà khoa học trình độ cao phục vụ sự phát triển và hội nhập của đất nước, trong năm 2021, ĐHQGHN cũng đã phê duyệt đề án "Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN đến năm 2025, tầm nhìn đến năm 2030".

Ngày 19/11/2021, Giám đốc ĐHQGHN đã ký Quyết định số 3688/QĐ-

Gặp mặt thân mật lãnh đạo ĐHQGHN qua các thời kỳ nhân kỷ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11

ĐHQGHN ban hành Quy định về việc hỗ trợ học bổng cho các nghiên cứu sinh và các thực tập sinh sau tiến sĩ ở ĐHQGHN. Theo đó, ĐHQGHN hỗ trợ học bổng lên đến 100 triệu đồng/năm cho các nghiên cứu sinh và 120 triệu đồng/năm cho các tiến sĩ trẻ có năng lực nghiên cứu và công bố quốc tế xuất sắc. Chính sách này hứa hẹn sẽ có tác động lớn, tạo đột phá trong nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học của ĐHQGHN.

Bên cạnh đó, ĐHQGHN cũng chủ trương mở rộng các chương trình, đối tượng đào tạo tài năng và hỗ trợ, tạo

điều kiện cho các em học sinh giỏi có hoàn cảnh khó khăn được học tập tại ĐHQGHN. Mục đích của việc xây dựng các chương trình đào tạo tài năng, chất lượng cao là tìm kiếm, phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng những sinh viên có năng lực học tập và nghiên cứu vượt trội, có năng lực sáng tạo và đam mê nghiên cứu khoa học.

Đặc biệt, ĐHQGHN tiếp tục đẩy mạnh phát triển các chương trình đào tạo liên ngành, liên lĩnh vực, trong đó đặc biệt ưu tiên nhóm ngành nghề kỹ thuật - công nghệ. Các ngành kỹ thuật - công nghệ của ĐHQGHN bắt nhịp với xu thế mới, từ đó tăng nguồn lực cho

sự phát triển của ĐHQGHN trong bối cảnh tự chủ đại học; phù hợp với định hướng phát triển và yêu cầu của đất nước trong giai đoạn mới về nguồn lực chất lượng cao.

Năm 2021, ĐHQGHN thực hiện giao quyền tự chủ tài chính cho một số đơn vị thành viên và trực thuộc ĐHQGHN giai đoạn 2022-2025 theo kết quả phân loại tự chủ tài chính đối với đơn vị sự nghiệp công lập. Đó là: Trường ĐH Công nghệ, Trường ĐH Kinh tế và Khoa Các khoa học liên ngành. Chủ trương này góp phần thúc đẩy tự chủ đại học diễn ra mạnh mẽ hơn nữa.

DỰ ÁN HÒA LẠC CHUYÊN MÌNH VÀ QUYẾT TÂM ĐƯA SINH VIÊN ĐẾN HỌC TẬP TẠI HÒA LẠC

Tổ hợp các tòa nhà HT1, HT2 thuộc Zone 4 của Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, khu Ký túc xá số 4 của Dự án đầu tư xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc đã sẵn sàng tiếp nhận theo quy mô thiết kế đảm bảo cho gần 4.000 sinh viên học tập và sinh sống. Việc xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc đảm bảo tư duy thiết kế là một đô thị đại học thông minh, xanh, hiện đại và phát triển bền vững.

Bên cạnh việc nỗ lực giải phóng mặt bằng và hoạt động huy động nguồn lực, triển khai các

dự án thành phần của Dự án đầu tư xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc, Ban Giám đốc ĐHQGHN quyết định sẽ đón sinh viên đến học tập tại cơ sở Hòa Lạc vào tháng 9 năm 2022. ĐHQGHN ưu tiên cho nhóm sinh viên tuyển sinh mới vào năm 2022 ở một số lĩnh vực đào tạo về kỹ thuật - công nghệ, khoa học xã hội nhân văn và kinh tế - luật... theo mô hình A+B có sự phối hợp đào tạo liên ngành, liên đơn vị sẽ học tập tập chung tại cơ sở Hòa Lạc. Hiện nay, ĐHQGHN đang nỗ lực chuẩn bị các điều kiện cơ sở vật chất cũng như các điều kiện đảm bảo chất lượng khác để sinh viên được học tập và sinh sống trong môi trường đại học xanh, hiện đại, tiên tiến theo tiêu chuẩn quốc tế.

Cũng trong năm 2021, Giám đốc ĐHQGHN đã ký ban hành Quyết định số 3333/QĐ-ĐHQGHN ngày 28/10/2021 về việc thành lập Ban Quản lý dự án "Phát triển các đại học quốc gia Việt Nam - Tiểu Dự án ĐHQGHN", gọi tắt là Ban Quản lý Dự án World Bank - quản lý dự án đầu tư xây dựng các cơ sở thiết yếu tại Hòa Lạc bằng nguồn vốn tín dụng của Ngân hàng Thế giới World Bank. Tiếp đó, ngày 17/12/2021, Giám đốc ĐHQGHN đã ký ban hành Quyết định số 4166/QĐ-ĐHQGHN về việc ban hành Quy định về Tổ chức và hoạt động của Ban Quản lý Dự án World Bank.

GIA TĂNG TIỀM LỰC KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ, THÚC ĐẨY CHUYỂN GIAO THÀNH TỰU NGHIÊN CỨU VÀO CUỘC SỐNG

Bộ trưởng Bộ KH&CN Huỳnh Thành Đạt (ở giữa), Chủ tịch Viện Hàn lâm KH&CN Việt Nam Châu Văn Minh (thứ hai từ phải qua); Chủ tịch Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam Bùi Nhật Quang (thứ hai từ trái qua); Giám đốc ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh Vũ Hải Quân (ngoài cùng bên trái) và Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân (ngoài cùng bên phải) ký kết chương trình phối hợp công tác giai đoạn 2021-2025.

Trong năm qua, tiềm lực KH&CN ở ĐHQGHN được quan tâm đầu tư phát triển, số lượng các công bố quốc tế không ngừng gia tăng với hơn 1.100 bài báo ISI/Scopus, các phát minh, sáng chế và chuyển giao thành tựu nghiên cứu vào cuộc sống liên tục được đẩy mạnh. Hoạt động chuyển giao các kết quả nghiên cứu đã góp phần giải quyết hiệu quả các bài toán thực tiễn của xã hội đặt ra.

Nhiều cơ chế, chính sách trọng dụng, đãi ngộ các nhà khoa học, sản phẩm KH&CN cũng được triển khai, tạo động lực thúc đẩy phát triển các tiềm lực KH&CN như: Quy định về sở hữu trí tuệ trong ĐHQGHN, Quy định về công nhận, quản lý và phát triển Phòng thí nghiệm trọng điểm, Trung tâm nghiên cứu trọng điểm cấp ĐHQGHN...

Gắn kết sứ mệnh của ĐHQGHN với phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, ĐHQGHN tiếp tục thể hiện trách nhiệm quốc gia trong việc tham gia chủ trì, thực hiện những

chương trình nghiên cứu có tầm vóc, mang giá trị thời đại, giá trị dân tộc và nhân văn lớn, mang ý nghĩa khoa học và thực tiễn cao đối với sự phát triển của xã hội và đất nước như: Chương trình KH&CN phát triển bền vững vùng Tây Bắc, Nhiệm vụ xây dựng Bộ Địa chí quốc gia Việt Nam, Trung tâm Tư liệu Việt Nam học, Dự án Dịch thuật và phát huy giá trị tinh hoa các tác phẩm Kinh điển phương Đông...

Cũng trong năm 2021, có 04 công trình khoa học được tặng Giải thưởng ĐHQGHN về KH&CN. Đây là giải thưởng nhằm khích lệ, tôn vinh những công trình hoặc cụm công trình của các nhà khoa học trong và ngoài ĐHQGHN có thành tích nổi bật trong nghiên cứu khoa học, góp phần xây dựng môi trường học thuật thuận lợi, thúc đẩy phát triển tiềm lực KH&CN, đồng thời khẳng định vị thế hàng đầu của ĐHQGHN trong hệ thống các cơ sở giáo dục đại học và các tổ chức KH&CN của đất nước được tổ chức 3 năm/1 lần.

TĂNG CƯỜNG VỊ THẾ, TRÁCH NHIỆM QUỐC GIA

Ngày 15/9/2021, ĐHQGHN ra mắt Kênh trực tuyến hỗ trợ giáo dục tiểu học. Đây là hệ thống hỗ trợ công tác dạy - học trực tuyến và trực tiếp cho giáo viên, phụ huynh và học sinh tiểu học vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn nói riêng và các địa phương cả nước nói chung.

Ngày 5/11/2021, ĐHQGHN ra mắt Kênh Chất lượng giáo dục đại học và nghề nghiệp. Kênh được thành lập hướng tới tạo lập và phát triển nền tảng để thúc đẩy văn hóa chất lượng giáo dục đại học và giáo dục nghề nghiệp của các trường đại học và cao đẳng tại Việt Nam.

ĐHQGHN cũng đã giao Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn triển khai Kênh đào tạo tiếng Việt cho người Việt Nam ở nước ngoài. Hoạt động này thể hiện trách nhiệm của ĐHQGHN trong việc giữ gìn, củng cố và phát triển ngôn ngữ, bản sắc văn hóa dân tộc Việt Nam; khơi dậy và phát huy tinh thần hướng về quê hương, đất nước; góp phần quảng bá tiếng Việt và văn hóa Việt Nam ở nước ngoài.

Với quyết tâm cao cùng cả nước phòng, chống dịch bệnh Covid-19, các nhà khoa học ĐHQGHN cũng đóng góp trí tuệ, tâm sức trong việc nghiên cứu, tiến hành thử

GS.TS Nguyễn Thị Doan - Nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, Nguyên Phó Chủ tịch nước, Chủ tịch Hội Khuyến học Việt Nam tại Lễ ra mắt Kênh trực tuyến hỗ trợ giáo dục tiểu học, ngày 15/9/2021

nghiệm để làm chủ công nghệ sản xuất vaccine mRNA phản ứng nhanh với các biến chủng Covid-19; kỹ thuật mô hình hóa giúp sàng lọc ảo các hợp chất trên máy tính nhằm tìm kiếm các hợp chất hoặc các loại thuốc có tác dụng điều trị Covid-19 một cách hiệu quả. ĐHQGHN cũng đã tổ chức tọa đàm khoa học “Đề xuất giải pháp ứng phó với đại dịch Covid-19 trong tình hình mới tại Việt Nam” với sự tham gia của các nhà khoa học, chuyên gia hàng đầu, trao đổi, bàn thảo đề xuất với Chính phủ các nhóm giải pháp nhằm thực hiện mục tiêu

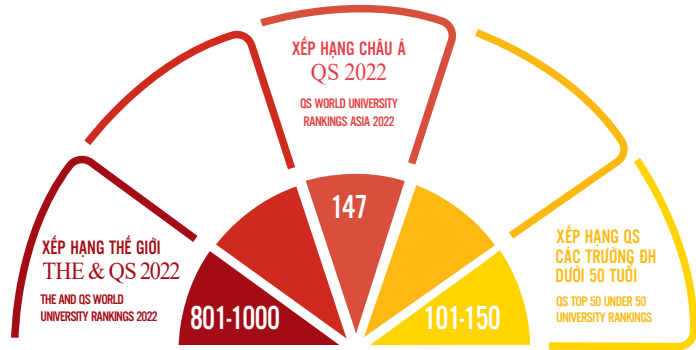
kép - vừa phòng, chống dịch bệnh, vừa phục hồi và phát triển kinh tế xã hội.

Bên cạnh đó, các giảng viên, bác sĩ và sinh viên Trường ĐHY Dược, ĐHQGHN đã trực tiếp lên đường vào miền Nam chung tay hỗ trợ công tác thăm khám và điều trị các trường hợp mắc Covid-19; cán bộ, giảng viên và các nhà khoa học của ĐHQGHN tham gia Tổ Thông tin đáp ứng nhanh phòng, chống dịch Covid-19 thuộc Ban Chỉ đạo quốc gia phòng, chống dịch Covid-19.

GIỮ VỮNG VỊ THẾ VÀ GIA TĂNG UY TÍN TRÊN TRƯỜNG QUỐC TẾ

Theo kết quả xếp hạng QS WUR 2022, ĐHQGHN tiếp tục được xếp vào nhóm 801-1000 các trường đại học tốt nhất toàn cầu. Đây là lần thứ 4 liên tiếp ĐHQGHN đứng trong nhóm này. Mặc dù liên tục duy trì ở nhóm thứ hạng này trên bảng xếp hạng, nhưng điểm xếp hạng của ĐHQGHN ngày càng gia tăng. Cũng theo bảng xếp hạng này, ĐHQGHN xếp ở vị trí 147 cơ sở giáo dục đại học tốt nhất châu Á năm 2022 - cùng thứ hạng đã đạt được ở QS AUR 2020 nhưng đã vượt lên top 21,4%.

Trong năm 2021, ĐHQGHN tiếp tục có nhiều lĩnh vực được QS và THE xếp hạng thế giới như: Toán học; Cơ kỹ thuật, hàng không và chế tạo; Khoa học máy tính và hệ thống thông tin; Vật lý & thiên văn học; Kinh doanh & nghiên cứu quản lý; Khoa học Tự nhiên; Kỹ thuật; Khoa

học máy tính. Lĩnh vực Khoa học Xã hội lần đầu tiên có mặt trong bảng xếp hạng theo lĩnh vực của Tạp chí Times Higher Education năm 2022 và đứng trong nhóm 501-600 thế giới.

Mới đây nhất, Tạp chí của Hoa Kỳ U.S. News & World Report vừa công bố kết quả Bảng xếp hạng các cơ sở

đào tạo đại học tốt nhất toàn cầu - Best Global Universities. Theo đó, ĐHQGHN có thứ hạng 938 thế giới, tăng 11 bậc so với kỳ xếp hạng trước đó. Cũng trong kỳ xếp hạng này, lĩnh vực Vật lý của ĐHQGHN tiếp tục được xếp hạng và ở vị trí 635 thế giới.

HOÀN THIỆN CƠ CẤU TỔ CHỨC ĐẠI HỌC ĐA NGÀNH, ĐA LĨNH VỰC VỚI MÔ HÌNH TRƯỜNG TRỰC THUỘC

Ngày 01/12/2021, Giám đốc ĐHQGHN đã ký ban hành Quyết định số 3868/QĐ-ĐHQGHN thành lập Trường Quốc tế trên cơ sở tổ chức lại Khoa Quốc tế và Quyết định số 3869/QĐ-ĐHQGHN thành lập Trường Quản trị và Kinh doanh trên cơ sở tổ chức lại Khoa Quản trị và Kinh doanh.

Việc thành lập Trường trên cơ sở điều chỉnh, sắp xếp phát triển các Khoa trực thuộc sẽ giúp ĐHQGHN sử dụng và phát huy hiệu quả nguồn lực từ lợi thế của mô hình đại học cũng như tạo điều kiện để thu hút các nguồn lực về nhân sự, tài chính từ bên ngoài; tiếp tục hoàn thiện mô hình đại học nghiên cứu và đổi mới sáng tạo trên nền tảng phát triển các hạt nhân có năng lực thực hiện tốt các chính sách thí điểm về đào tạo, nghiên cứu khoa học, liên kết và hội nhập quốc tế, đặc biệt là có khả năng tự chủ về tài chính.

Theo quyết định, Trường Quốc tế và Trường Quản trị và Kinh doanh là hai đơn vị đào tạo, nghiên cứu khoa học; tự bảo đảm chi thường xuyên và chi đầu tư, có con dấu và tài khoản riêng để giao dịch; được tổ chức và hoạt động theo các quy định của pháp luật có liên quan, Quy chế tổ chức và hoạt động của Đại học quốc gia và các cơ sở giáo dục đại học thành viên do Thủ tướng Chính phủ ban hành và Quy chế về tổ chức và hoạt động của Trường do Giám đốc ĐHQGHN ban hành.

NHIỀU ĐƠN VỊ VÀ CÁ NHÂN ĐƯỢC VINH DANH

Năm 2021, một số đơn vị thành viên và trực thuộc của ĐHQGHN tổ chức các hoạt động hướng tới kỷ niệm ngày truyền thống và chặng đường phát triển: Trường ĐH Khoa học Tự nhiên - tiền thân là Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội, kỷ niệm 65 năm truyền thống và đón nhận Huân chương Lao động hạng Ba lần thứ 2 (1956 - 2021); Khoa Luật - ĐHQGHN kỷ niệm 45 năm truyền thống (1976 - 2021); Viện Trần Nhân Tông kỷ niệm 5 năm thành lập và phát triển.

Năm nay, 02 công trình của các nhà khoa học thuộc ĐHQGHN đã được Hội đồng cấp Nhà nước xét tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh, Giải thưởng Nhà nước về KH&CN đợt 6 thông qua, đó là: Công trình "Phong trào chống chủ nghĩa thực dân ở Việt Nam" của cố GS.TS Đinh Xuân Lâm và công trình "Thơ Việt Nam hiện đại" của GS.TS Lê Văn Lân (bút danh Mã Giang Lân).

Năm 2021, theo kết quả công bố trên tạp chí PLoS Biology của Hoa Kỳ về xếp hạng ảnh hưởng trích dẫn trong cộng đồng khoa học, 2 nhà khoa học của ĐHQGHN là GS.TSKH Nguyễn Đình Đức và PGS.TS Lê Hoàng Sơn tiếp tục có tên trong danh sách 10.000 nhà khoa học có ảnh hưởng nhất. Đứng đầu trong danh

sách các nhà khoa học Việt Nam là GS.TSKH Nguyễn Đình Đức, xếp hạng 5.949 thế giới và đứng thứ 96 thế giới trong lĩnh vực Engineering, tiếp đến là PGS.TS Lê Hoàng Sơn xếp hạng 6.766.

Cũng trong năm 2021, TS. Nguyễn Thị An Hằng - Giám đốc Chương trình Thạc sĩ Kỹ thuật môi trường, Trường ĐH Việt Nhật đã vinh dự nhận giải thưởng Phụ nữ Việt Nam vì những thành tích nổi bật trong và ngoài nước.

Mới đây, TS. Lê Hoàng Quỳnh - Giảng viên Trường ĐH Công nghệ vừa vinh dự được nhận Giải thưởng Quả cầu vàng năm 2021 ở lĩnh vực Công nghệ Thông tin, chuyển đổi số và tự động hóa. Đây là giải thưởng do Bộ Khoa học và Công nghệ và Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trao tặng.

Các học sinh Trường THPT chuyên Khoa học Tự nhiên tham gia các kỳ thi Olympic quốc tế đã giành 01 huy chương Vàng, 04 huy chương Bạc và 01 huy chương Đồng. Đoàn học sinh Trường THPT chuyên Khoa học Tự nhiên vinh dự được trao tặng 05 Huân chương Lao động, 01 Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ và 02 Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo vì những thành tích trong các kỳ thi Olympic quốc tế và Khoa học kỹ thuật quốc tế năm 2021.

HỢP TÁC VIỆT - LÀO TRIỂN KHAI DỰ ÁN XÂY DỰNG TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VÀ TẬP HUẤN TẠI ĐHQG LÀO

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI (ĐHQGHN)
ĐƯỢC CHÍNH PHỦ GIAO LÀM CHỦ DỰ
ÁN (PHÍA VIỆT NAM) VỀ XÂY DỰNG
TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU KHOA HỌC
VÀ TẬP HUẤN TẠI ĐHQG LÀO, ĐÂY
LÀ DỰ ÁN SỬ DỤNG VỐN VIỆN TRỢ
KHÔNG HOÀN LẠI CỦA CHÍNH PHỦ
VIỆT NAM DÀNH CHO CHÍNH PHỦ LÀO
NĂM 2021.**

 VŨ SINH

Ngày 10/01/2022, dưới sự chứng kiến của Thủ tướng Chính phủ Việt Nam Phạm Minh Chính và Thủ tướng Chính phủ Lào Phankham Viphavanh, Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân và Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao Lào Phout Simmalavong đã trao văn bản thỏa thuận giữa hai đơn vị về việc triển khai Dự án xây dựng Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Tập huấn tại ĐHQG Lào.

Đây là lần đầu tiên một cơ sở giáo dục đại học được giao làm chủ dự án sử dụng vốn viện trợ của Việt Nam dành cho Chính phủ Lào.

Trong nhiều năm qua, thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước về việc

tăng cường mối quan hệ hữu nghị truyền thống đặc biệt và hợp tác toàn diện giữa hai nước CHXHCN Việt Nam và CHDCND Lào, ĐHQGHN đã hỗ trợ và phối hợp với ĐHQG Lào triển khai nhiều hoạt động hợp tác, trong đó có trao đổi cán bộ, giảng viên, sinh viên; đào tạo tiếng Việt; tiếp nhận và đào tạo chuyên môn cho nhiều thế hệ cán bộ và sinh viên ĐHQG Lào. Chỉ tính từ năm 2015 đến nay, ĐHQGHN đã tiếp nhận hơn 300 sinh viên Lào theo học các chương trình đào tạo bậc đại học và thạc sĩ. Số lượng sinh viên Lào tại ĐHQGHN tăng dần theo từng năm và sẽ tiếp tục được ưu tiên đào tạo theo các chương trình, dự án khác nhau.

Để thúc đẩy hơn nữa mối quan hệ

Việt - Lào và sự hợp tác giữa hai đại học quốc gia của hai nước, ngày 12/01/2018, Lãnh đạo ĐHQGHN và ĐHQG Lào đã có buổi gặp gỡ và ký Biên bản ghi nhớ về thúc đẩy hợp tác toàn diện giữa hai đại học, trong đó có ký Phụ lục về việc hợp tác triển khai dự án xây dựng Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Tập huấn tại ĐHQG Lào. Trung tâm được xây dựng tại ĐHQG Lào sẽ trở thành đầu mối thúc đẩy và hỗ trợ triển khai hiệu quả các hoạt động hợp tác giữa hai bên, trong đó có các hoạt động tập huấn, đào tạo, nghiên cứu khoa học, trao đổi cán bộ, giảng viên, sinh viên... qua đó góp phần tăng cường cơ sở vật chất, nâng cao năng lực của cán bộ, sinh viên và cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho ĐHQG Lào nói riêng và cho đất nước Lào nói chung.

Tại Kỳ họp lần thứ 43 của Ủy ban Liên chính phủ Việt Nam - Lào tổ chức ngày 06/12/2020 tại Hà Nội, Chính phủ Lào đã đề xuất danh mục các chương trình, dự án sử dụng vốn viện trợ của Chính phủ Việt Nam

dành cho Chính phủ Lào, trong đó có dự án xây dựng Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Tập huấn tại ĐHQG Lào. Ngày 01/06/2021, ĐHQG Lào có Công thư đề nghị ĐHQGHN phối hợp thực hiện thỏa thuận mà hai bên đã ký ngày 12/01/2018.

Ngày 13/12/2021, Văn phòng Chính phủ đã có Công văn chính thức số 9109/VPCP-HTQT giao ĐHQGHN thực hiện nhiệm vụ chủ dự án phía Việt Nam đối với Dự án xây dựng Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Tập huấn tại ĐHQG Lào.

Theo văn bản thỏa thuận hợp tác, hai bên thống nhất xây dựng Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Tập huấn tại ĐHQG Lào với trang thiết bị, hạ tầng kỹ thuật đồng bộ, phục vụ hiệu quả hoạt động nghiên cứu khoa học, đào tạo và tập huấn của ĐHQG Lào; trở thành một công trình tiêu biểu cho mối quan hệ hợp tác về giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học giữa ĐHQGHN và ĐHQG Lào, đồng thời thể hiện mối quan hệ hữu nghị đặc biệt giữa Việt Nam và Lào nói chung.

Đồng thời, hai bên thống nhất thúc đẩy triển khai các hoạt động hợp tác đào tạo, nghiên cứu khoa học, tập huấn, trao đổi cán bộ, giảng viên, sinh viên giữa ĐHQGHN và ĐHQG Lào. Các hoạt động sẽ góp phần nâng cao năng lực cho cán bộ, giảng viên, sinh viên của ĐHQG Lào, cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế xã hội của nước CHDCND Lào; nâng cao vai trò của hai ĐHQG trong khu vực ASEAN và trên thế giới; thể hiện trách nhiệm quốc gia và tăng cường quốc tế hóa các hoạt động của ĐHQGHN.

Lãnh đạo ĐHQGHN tin rằng, việc được giao làm chủ dự án góp phần khẳng định uy tín của ĐHQGHN, thể hiện trách nhiệm quốc gia và vị thế khu vực, đồng thời cũng góp phần thúc đẩy quốc tế hóa, tiến tới xuất khẩu các chương trình đào tạo của ĐHQGHN ra nước ngoài.

HỘI ĐỒNG ĐHQGHN THÔNG QUA NHIỆM VỤ TRỌNG TÂM VÀ CHỈ TIÊU KẾ HOẠCH NĂM 2022

THÙY DƯƠNG

Ngày 13/1/2022, Hội đồng ĐHQGHN nhiệm kỳ 2018 - 2023 đã tiến hành phiên họp thường kỳ thứ VII, với sự chủ trì của Chủ tịch Hội đồng Nguyễn Kim Sơn, Bộ trưởng Bộ Giáo dục & Đào tạo, nguyên Giám đốc ĐHQGHN.

Hội đồng đã nghe, thảo luận và thông qua một số chủ trương cũng như nội dung hoạt động trọng tâm của ĐHQGHN trong thời gian tới: Báo cáo tình hình thực hiện nhiệm vụ 2021 và kế hoạch nhiệm vụ năm 2022; Đề án điều chỉnh chức năng, nhiệm vụ và tên gọi của Trung tâm Thông tin - Thư viện; Kiện toàn công tác nhân sự Hội đồng.

Về tình hình thực hiện nhiệm vụ năm 2021, các thành viên Hội

đồng tán thành với nội dung đề cập trong báo cáo. Năm 2021, ĐHQGHN tiếp tục kiện toàn tổ chức và điều chỉnh, cập nhật văn bản quản lý theo Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật giáo dục đại học, Nghị định và quy chế hoạt động mới về Đại học Quốc gia; Xây dựng cơ sở dữ liệu tích hợp các lĩnh vực công tác phục vụ quản trị đại học, cải cách hành chính, nghiên cứu khoa học và đào tạo. Hiện đại hóa hạ tầng công nghệ thông tin trong ĐHQGHN; Tiếp tục đổi mới công tác đào tạo theo hướng cá thể hóa; triển khai đề án tuyển sinh mới cho năm 2021 và lộ trình các năm tiếp theo; Tiếp tục triển khai có hiệu quả các chương trình KHCN lớn; đổi mới cơ chế

quản lý, phương thức tổ chức thực hiện các hoạt động KHCN; phát triển dự án KHCN lớn để chuyển giao; Hoàn thành các thủ tục chuẩn bị đầu tư cho Dự án vay vốn Ngân hàng Thế giới, Dự án đầu tư xây dựng Trường ĐH Việt Nhật,...

Triển khai nhiệm vụ năm 2022, ĐHQGHN đang dần hoàn thiện công tác tổ chức bộ máy và thực hiện phân cấp, phân quyền, tăng cường tự chủ theo tinh thần Nghị định, Quy chế tổ chức và hoạt động mới về ĐHQG và phù hợp với Luật Giáo dục đại học, các Nghị định của Chính phủ về tự chủ đại học. Đổi mới cấu trúc, nội dung chương trình đào tạo; phát triển đào tạo liên ngành, đào tạo khối kỹ thuật công nghệ nhằm đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động trong và ngoài nước; mở rộng quy mô và nâng cao chất lượng đào tạo tài năng và đào tạo tiến sĩ theo chuẩn mực quốc tế. Triển khai thủ tục hành chính một cửa, một hồ sơ trong hỗ trợ sinh viên. Hoàn thiện cơ chế quản lý, đổi mới phương thức hoạt động khoa học và công nghệ gắn kết với hoạt động hợp tác phát triển thông qua xây dựng, triển khai các chương trình, dự án lớn và chuyển giao khoa học và công nghệ. Phát triển tiềm lực khoa học và công nghệ, trong đó ưu tiên đầu tư các chính sách phát triển đội ngũ cán bộ khoa học trình độ cao, tài năng; nhóm nghiên cứu mạnh. Thúc đẩy chuyển đổi số, trong đó tập trung triển khai đào tạo trực tuyến; hoàn thiện mô hình, phương thức, phương pháp đào tạo trực tuyến gắn với đảm bảo chất lượng; số hóa học liệu, dữ liệu cán bộ, sinh

viên; tăng cường thực hiện thủ tục hành chính trực tuyến. Tiếp tục đẩy mạnh xây dựng khu đô thị đại học tại Hòa Lạc, trong đó hình thành khu trung tâm; triển khai tốt các dự án theo kế hoạch; đưa vào sử dụng các hạng mục công trình đã hoàn thành; bước đầu hình thành không gian lõi của dự án đảm bảo cảnh quan xanh, sạch, đẹp.

Tại phiên họp, các đại biểu cho ý kiến về từng nội dung được trình bày tại phiên họp và thống nhất cao với kế hoạch nhiệm vụ năm 2022.

Trong năm 2022, Chủ tịch Hội đồng Nguyễn Kim Sơn nhấn mạnh đến 5 nhiệm vụ trọng tâm theo kế hoạch mà Hội đồng ĐHQGHN đã thống nhất, tiếp tục đổi mới về phương diện thể chế, cấu trúc nội hàm bên trong ĐHQGHN.

Đồng thời, xây dựng mối quan hệ thống nhất trong toàn ĐHQGHN. ĐHQGHN cần thúc đẩy phát triển mạnh mẽ khoa học cơ bản, ưu tiên định hướng đổi mới sáng tạo và phát triển sản phẩm công nghệ tầm cỡ quốc gia; đồng thời đẩy mạnh nghiên cứu ứng dụng phục vụ cộng đồng; gắn kết chặt chẽ khoa học xã hội và nhân văn với khoa học tự nhiên, công nghệ, y sinh, môi trường... và tham gia trực tiếp vào việc tư vấn chính sách, giải quyết những vấn đề thực tiễn của đất nước. Triển khai đào tạo chất lượng cao, trình độ cao, tài năng, đẩy mạnh đào tạo chương trình tiến sĩ để cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao tham gia tái cơ cấu thị trường lao động; Triển khai xây dựng các chương trình đào tạo mới phù hợp với nhu cầu xã hội. Mở rộng quy

mô khảo thí, đánh giá đào tạo sư phạm, đẩy mạnh hoạt động kiểm định chất lượng giáo dục với quy mô trong toàn quốc.

Trong năm tới, ĐHQGHN cần xác định Hòa Lạc là nhiệm vụ trọng tâm để đẩy nhanh tốc độ triển khai đầu tư xây dựng nhằm hiện thực hóa việc học tập nghiên cứu tại cơ sở mới.

Hội đồng đã thông qua, bổ sung chức năng nhiệm vụ và thay đổi tên gọi từ Trung tâm Thông tin Thư viện thành Trung tâm Thư viện và Tri thức số.

Hội đồng nhất trí thông qua các nội dung đã đề cập tại phiên họp và biểu quyết giao cho Ban Giám đốc ĐHQGHN chỉ đạo, điều hành và hoàn thiện các nội dung cụ thể.

NĂM 2021 ĐHQGHN CHUYỂN MÌNH MẠNH MẼ VỚI NHIỀU THÀNH TỰU TIÊU BIỂU

NĂM 2021 ĐÃ KHÉP LẠI VỚI NHIỀU BIẾN ĐỘNG DO ẢNH HƯỞNG CỦA ĐẠI DỊCH COVID-19 DIỄN RA TRÊN PHẠM VI TOÀN CẦU CŨNG NHƯ TẠI VIỆT NAM. HỆ THỐNG GIÁO DỤC VIỆT NAM, TRONG ĐÓ CÓ ĐHQGHN, CŨNG CHỊU NHIỀU TÁC ĐỘNG ĐẾN VIỆC THỰC HIỆN NHIỆM VỤ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO. TUY NHIÊN, VỚI NỖ LỰC VƯỢT QUA KHÓ KHĂN, THÍCH ỨNG NHANH VỚI ĐẠI DỊCH, TẬP THỂ LÃNH ĐẠO, CÁN BỘ, GIẢNG VIÊN, NHÀ KHOA HỌC VÀ SINH VIÊN ĐHQGHN ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC NHỮNG THÀNH TÍCH NỔI BẬT TRÊN MỌI LĨNH VỰC HOẠT ĐỘNG.

➤ HƯỚNG GIANG

Ngày 14/1/2021, ĐHQGHN đã tổ chức Hội nghị tổng kết công tác năm 2021 và triển khai kế hoạch nhiệm vụ năm 2022 để đánh giá những kết quả, hạn chế, nguyên nhân và bài học kinh nghiệm trong việc thực hiện kế hoạch năm vừa qua.

Tại hội nghị, Phó Giám đốc thường trực ĐHQGHN Nguyễn Hoàng Hải đã trình bày báo cáo tổng kết năm 2021 và kế hoạch nhiệm vụ năm 2022. Phó Giám đốc ĐHQGHN Nguyễn Hoàng Hải đã điểm qua một số kết quả nổi bật của ĐHQGHN trên các lĩnh vực công tác. Theo đó, cơ cấu tổ chức đa ngành, đa lĩnh vực tiếp tục được hoàn thiện với mô hình trường trực thuộc. Nhiều giải pháp phát triển đội ngũ cán bộ khoa học trình độ cao đã được triển khai trong năm 2021. Đến nay, tỉ lệ cán bộ khoa học so với tổng số cán bộ là 66,6%, đáp ứng tỉ lệ quy định tại Nghị quyết 19-NQ/TW. Bên cạnh đó, 59% đội ngũ cán bộ khoa học của ĐHQGHN có trình độ tiến sĩ trở lên ở ĐHQGHN; số lượng giảng viên cơ hữu có trình độ tiến sĩ, tiến sĩ khoa học và giáo sư, phó giáo sư cao gấp 03 lần tỉ lệ trung bình của cả nước.

Chất lượng đào tạo của ĐHQGHN tiếp tục được xã hội đánh giá cao với các mô hình đào tạo có tính

tiên phong, sáng tạo đặc sắc; cơ cấu ngành nghề đào tạo chuyển dịch theo hướng thích ứng với cuộc cách mạng chuyển đổi số. Đặc biệt, tỉ lệ sinh viên các chương trình đào tạo chất lượng cao theo Thông tư 23 và theo đặc thù đơn vị đạt 43% so với quy mô tuyển sinh.

Năm 2021, ĐHQGHN có thêm 04 chương trình đào tạo được kiểm định chất lượng theo tiêu chuẩn của AUN-QA và 04 chương trình đào tạo theo tiêu chuẩn của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Tính đến tháng 12/2021, toàn ĐHQGHN có tổng số 40 CTĐT được kiểm định chất lượng theo tiêu chuẩn của AUN-QA.

Hoạt động khoa học và công nghệ (KH&CN) ở ĐHQGHN tập trung theo định hướng đại học đổi mới sáng tạo. Các tiềm lực KH&CN được quan tâm đầu tư phát triển với hệ thống phòng thí nghiệm trọng điểm, liên ngành tại Hòa Lạc, hướng tới tạo ra các nghiên cứu tham gia giải quyết các vấn đề lớn của đất nước và các sản phẩm KH&CN ứng dụng trong thực tiễn.

Bước vào năm 2022, ĐHQGHN đề ra các nhiệm vụ trọng tâm chính, đó là: Hoàn thiện công tác tổ chức bộ máy và thực hiện phân cấp, phân quyền, tăng

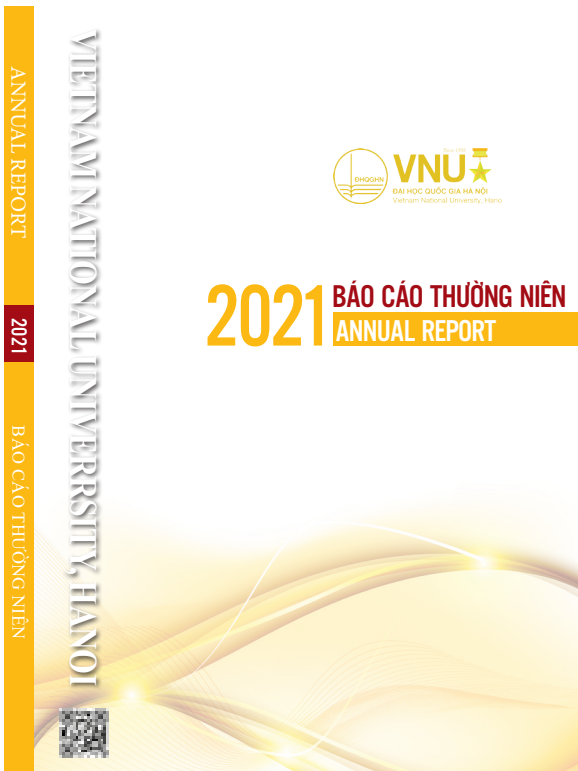
cường tự chủ theo tinh thần Nghị định, Quy chế tổ chức và hoạt động mới về ĐHQG và phù hợp với Luật giáo dục đại học, các Nghị định của Chính phủ về tự chủ đại học; Đổi mới cấu trúc, nội dung chương trình đào tạo, đặc biệt là đào tạo liên ngành, kỹ thuật công nghệ nhằm đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động; Hoàn thiện cơ chế quản lý, đổi mới phương thức hoạt động khoa học và công nghệ gắn kết với hoạt động hợp tác phát triển; phát triển tiềm lực khoa học và công nghệ, trong đó ưu tiên đầu tư các chính sách phát triển đội ngũ cán bộ khoa học trình độ cao, tài năng, nhóm nghiên cứu mạnh; Thúc đẩy chuyển đổi số, trong đó tập trung triển khai đào tạo trực tuyến gắn với đảm bảo chất lượng; số hóa học liệu, dữ liệu cán bộ, sinh viên; tăng cường thực hiện thủ tục hành chính trực tuyến; Tiếp tục đẩy mạnh xây dựng khu đô thị đại học tại Hòa Lạc, trong đó hình thành khu trung tâm; triển khai tốt các dự án theo kế hoạch; đưa vào sử dụng các hạng mục công trình đã hoàn thành; bước đầu hình thành không gian lõi của dự án đảm bảo cảnh quan xanh, sạch, đẹp.

Tại hội nghị, đại diện các đơn vị thành viên và trực thuộc ĐHQGHN đã trao đổi, thảo luận, chỉ ra một số tồn tại hạn chế, phân tích nguyên nhân và đề xuất các giải pháp tháo gỡ khó khăn.

Các đại biểu đều đồng tình cho rằng, dịch bệnh Covid-19 đã ảnh hưởng không nhỏ đến hầu hết các hoạt động của ĐHQGHN và đơn vị, nhiều hoạt động bị gián đoạn như: khảo sát, thực địa, giao lưu quốc tế, hội thảo... Bên cạnh đó, cơ chế chính sách, nguồn lực đãi ngộ cán bộ còn hạn chế; các đơn vị chưa quyết liệt, chủ động trong triển khai thực hiện cũng như giám sát, đánh giá kết quả thực hiện để có những giải pháp kịp thời.

Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Tự nhiên Vũ Hoàng Linh cho rằng, các nhiệm vụ trọng tâm hàng năm của ĐHQGHN cũng như các đơn vị thành viên và trực thuộc cần bám sát chiến lược phát triển và mục tiêu trở thành đại học nghiên cứu và đổi mới sáng tạo, đa ngành, đa lĩnh vực. Theo Hiệu trưởng Vũ Hoàng Linh, để thực hiện các yêu cầu mà Đảng và Nhà nước giao phó, ĐHQGHN cần gia tăng quy mô đào tạo, nhất là chương trình cử nhân khoa học tài năng và bậc sau đại học, đồng thời tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy, gắn đào tạo với nghiên cứu khoa học và hợp tác phát triển.

Theo Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn Hoàng Anh Tuấn, một trong những nhiệm vụ trọng tâm cần được ưu tiên trong năm 2022 là công tác tổ chức bộ máy, cải cách hành chính, tiếp tục đột

phá về mô hình quản trị. Bên cạnh đó, Hiệu trưởng Hoàng Anh Tuấn kỳ vọng hệ thống đào tạo trực tuyến VNU-LMS, bài giảng điện tử sẽ mở rộng về quy mô và chất lượng vận hành sử dụng. Hiệu trưởng Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn cũng bày tỏ mong muốn có cơ chế phù hợp về ngành đúng, ngành gần nhằm tạo điều kiện tối đa cho người học các ngành khoa học cơ bản mang tính liên ngành.

Hiệu trưởng Trường ĐH Công nghệ Nguyễn Việt Hà chia sẻ một số định hướng của Nhà trường trong năm 2022, trong đó đề cập đến các giải pháp nâng cao chất lượng tuyển sinh và đào tạo, các điều kiện đảm bảo chất lượng, cơ sở vật chất, phát huy nguồn lực sẵn có cũng như gia tăng các nguồn lực.

Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Y Dược Phạm Trung Kiên đề xuất điều chỉnh chỉ tiêu tuyển thẳng và phương thức tuyển sinh theo các chứng chỉ ngoại ngữ quốc tế. Nhà trường cũng mong muốn tiếp tục nhận được sự hỗ trợ từ các Ban chức năng, các đơn vị thành viên và trực thuộc ĐHQGHN để mở mới các chương trình đào tạo liên ngành, liên đơn vị và

mở rộng quy mô đào tạo bậc sau đại học.

Viện trưởng Viện Công nghệ Thông tin Trần Xuân Tú thể hiện quyết tâm sẵn sàng tham gia thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến chuyển đổi số, xây dựng đại học số. Nhấn mạnh tinh thần "One VNU", Viện trưởng Trần Xuân Tú bày tỏ mong muốn phát huy thế mạnh nội lực, cùng các đơn vị triển khai đào tạo công nghệ thông tin, từ đó gia tăng các nguồn lực, thúc đẩy sự phát triển của Viện.

Trao đổi về hệ thống đào tạo trực tuyến VNU-LMS, Viện trưởng Viện Đảm bảo chất lượng giáo dục Nghiêm Xuân Huy cho biết, đến nay, hạ tầng hệ thống VNU-LMS có thể đáp ứng khoảng 5.000 người dùng đồng thời truy cập, đảm bảo chất lượng đường truyền phục vụ giảng dạy trực tuyến. Năm 2021, khoảng 1.000 cán bộ, giảng viên đã được tập huấn làm chủ phần mềm; cùng với đó, có hơn 2.600 lớp học trực tuyến đã được triển khai trên hệ thống VNU-LMS. Viện trưởng Nghiêm Xuân Huy kiến nghị lãnh đạo các đơn vị thành viên và trực thuộc quan tâm chỉ đạo việc cập nhật dữ liệu các đơn vị phục vụ công tác kiểm định chất lượng.

Hiệu trưởng Trường Quốc tế Lê Trung Thành đánh giá cao các nguồn lực dùng chung trong toàn ĐHQGHN, các chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm, hoạt động chuyển đổi số, đặc biệt là các cơ chế, chính sách cho cán bộ, giảng viên, nhà khoa học, nghiên cứu sinh...

Trường ban Đào tạo ĐHQGHN Nguyễn Đình Đức nhấn mạnh, chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học là giá trị cốt lõi để xây dựng một đại học nghiên cứu. Năm vừa qua, ĐHQGHN đã mở rộng quy mô đào tạo, mở mới nhiều CTĐT đáp ứng nhu cầu nhân lực của thị trường lao động. Trường ban Nguyễn Đình Đức cho biết thêm, các ngành kỹ thuật - công nghệ của ĐHQGHN bắt nhịp với xu thế mới, từ đó tăng nguồn lực cho sự phát triển của ĐHQGHN, đặc biệt trong bối cảnh tự chủ đại học; phù hợp với định hướng phát triển và yêu cầu của đất nước trong giai đoạn mới về nguồn lực chất lượng cao.

Phát biểu kết luận hội nghị, Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân nhấn mạnh, năm 2021 là năm đầu tiên thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Chiến lược phát triển kinh tế xã hội 10 năm 2021-2030 và các kế hoạch 5 năm 2021-2025. ĐHQGHN đã phát huy lợi thế là trung tâm đại học đa ngành, đa lĩnh vực, hài hòa giữa khối ngành khoa học cơ bản và các

ngành khoa học ứng dụng, liên ngành hàng đầu của đất nước; tiếp tục duy trì sự ổn định, hoàn thành tốt các mục tiêu đề ra trên các lĩnh vực công tác của năm 2021 và chuẩn bị tiến đề thực hiện các mục tiêu, giải pháp của Chiến lược phát triển ĐHQGHN trong giai đoạn mới.

Năm 2022, bên cạnh việc nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học liên ngành, liên đơn vị, hội nhập quốc tế, ĐHQGHN cần xác định các nhiệm vụ trọng tâm ưu tiên triển khai giúp tạo ra các nguồn lực để phát triển. Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân khẳng định, ĐHQGHN luôn tạo điều kiện tối đa để hỗ trợ các đơn vị, đồng thời huy động các nguồn lực cũng như xây dựng cơ chế chính sách nhằm kiến tạo không gian sáng tạo, kết nối, môi trường làm việc chuyên nghiệp, hiệu quả cho cán bộ, giảng viên, nhà khoa học và người học.

Giám đốc Lê Quân đề nghị, năm 2022, ĐHQGHN cần ưu tiên phát triển tổ chức, hoàn tất kiện toàn Hội đồng trường phù hợp với mô hình tổ chức và điều kiện thực

tế của từng đơn vị. Các đơn vị cần tăng cường và nâng cao tinh thần tự chủ, tự chịu trách nhiệm; đẩy mạnh phát triển quy mô đào tạo, nghiên cứu và tổ chức bộ máy.

Giám đốc ĐHQGHN đặc biệt lưu ý, hoạt động khoa học và công nghệ cần gắn kết chặt chẽ với hoạt động đào tạo và hợp tác phát triển. “Nghiên cứu khoa học ở ĐHQGHN phải đi đúng hướng, tập trung; mở rộng hợp tác với các tập đoàn, doanh nghiệp, địa phương theo hướng khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, doanh nghiệp khoa học công nghệ (spin-off)” – Giám đốc Lê Quân nhấn mạnh.

Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân giao Ban Tổ chức Cán bộ tiến hành lấy ý kiến khảo sát trực tuyến nhận xét cán bộ quản lý, lãnh đạo, thủ trưởng đơn vị; từ đó đánh giá hiệu quả công tác, rà soát phát triển nguồn nhân lực và điều chỉnh chính sách.

Giám đốc ĐHQGHN mong rằng trong năm mới, ĐHQGHN sẽ tiếp tục vững bước thực hiện trách nhiệm quốc gia để phát triển bền vững và đóng góp cho nền giáo dục và khoa học công nghệ của đất nước.

Cũng trong khuôn khổ hội nghị, nhiều tập thể và cá nhân có thành tích xuất sắc trong năm vừa qua được vinh danh và khen thưởng.

TRAO QUYẾT ĐỊNH BỔ NHIỆM PHÓ GIÁM ĐỐC ĐHQGHN CHO PGS.TS NGUYỄN HIỆU

➔ ANH DUY

Ngày 14/1/2022, ĐHQGHN đã tổ chức Lễ công bố Quyết định của Thủ tướng Chính phủ về việc bổ nhiệm PGS.TS Nguyễn Hiệu - Trưởng ban Tổ chức Cán bộ, ĐHQGHN giữ chức vụ Phó Giám đốc ĐHQGHN.

Tham dự buổi lễ bằng hình thức trực tiếp và trực tuyến có đ/c Đỗ Chí Nghĩa - Ủy viên thường trực Ủy ban Văn hóa Giáo dục của Quốc hội; đ/c Vũ Hải Quân - Ủy viên BCH TW Đảng, Giám đốc ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh; đ/c Trương Hải Long - Thứ trưởng Bộ Nội vụ; đ/c Nguyễn Hoàng Giang - Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ; đ/c Nguyễn Đức Minh - Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam; đại diện lãnh đạo các đơn vị thuộc Văn phòng Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, Bộ Xây dựng và các đơn vị hợp tác với ĐHQGHN.

Tại buổi lễ, Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân thừa ủy quyền của Thủ tướng Chính phủ đã trao Quyết định số 2206/QĐ-TTg ngày 27/11/2021 về việc bổ nhiệm có thời hạn PGS.TS Nguyễn Hiệu - Phó Bí thư Đảng ủy, Trưởng Ban Tổ chức Cán bộ, ĐHQGHN giữ chức vụ Phó Giám đốc ĐHQGHN.

Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân chúc mừng tân Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu và bày tỏ, đồng chí tân Phó Giám đốc đã được Ban Thường vụ Đảng ủy, Ban Giám đốc ĐHQGHN tin tưởng giao phụ trách tổ chức bộ máy, phát triển nguồn nhân lực, quản trị đại học, đầu tư xây dựng và phát triển đô thị đại học tại Hòa Lạc.

"Đây là những mảng công tác có tính chiến lược quyết định sự phát triển bền vững của ĐHQGHN, đồng thời mang tính trọng tâm, thời sự, cấp thiết đòi hỏi sự năng động, tập trung, toàn tâm, toàn ý của người lãnh đạo; dám nghĩ, dám sáng tạo và dám làm" – Giám đốc Lê Quân nhấn mạnh.

Giám đốc ĐHQGHN tin tưởng rằng, đồng chí tân Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu sẽ đồng hành cùng tập thể lãnh đạo, Ban Giám đốc, cán bộ, nhà giáo, nhà khoa học của ĐHQGHN tiếp tục kế thừa và phát huy truyền thống của ĐHQGHN, giúp ĐHQGHN tiếp tục đổi mới và thực hiện tốt các nhiệm vụ, xứng đáng với niềm tin, kỳ vọng của Chính phủ, đất nước giao phó.

Bày tỏ vinh dự khi được bổ nhiệm chức vụ mới, tân Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu đã cảm ơn tập thể cán bộ, nhà giáo, nhà khoa học, lãnh đạo ĐHQGHN và các đồng chí cán bộ chủ chốt của ĐHQGHN và lãnh đạo cấp trên đã tin nhiệm bổ nhiệm vào cương vị mới.

Tân Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu cho biết, ĐHQGHN có nhiều thuận lợi với đội ngũ nhà khoa học trình độ cao, đông đảo trên nhiều lĩnh vực; được sự quan tâm chỉ đạo và đầu tư của Đảng, Nhà nước; danh tiếng và uy tín ngày càng được nâng cao... Tuy nhiên, hệ thống giáo dục Việt Nam nói chung và ĐHQGHN nói riêng đang đứng trước nhiều khó khăn, thách thức của thời đại: Yêu cầu về tự chủ đại học; thách thức trên vai trò của đại học hàng đầu Việt Nam với sứ mệnh đi trước mở đường cho hệ thống giáo dục quốc gia; sự cạnh tranh mạnh mẽ của các cơ sở giáo dục đại học ở trong và ngoài nước; điều kiện về cơ sở vật chất, nguồn lực đầu tư còn hạn hẹp...

Trong phát biểu của mình, Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu thể hiện quyết tâm đồng sức, đồng lòng cùng các đồng chí trong Ban Giám đốc ĐHQGHN đề xuất và thực hiện nhiều nhiệm vụ, giải pháp một cách đồng bộ trên tất cả các lĩnh vực để đạt được các mục tiêu chiến lược đã đề ra, quyết tâm vượt qua mọi khó khăn, thách thức với tinh thần "biến không thành có, biến khó thành dễ, biến không thể thành có thể".

"Tôi thực sự mong được cùng các đồng chí trong Đảng ủy, Ban Giám đốc, các cán bộ, giảng viên, nhà khoa học xây dựng một hệ thống quản trị của ĐHQGHN tôn vinh và phát huy trí thức; trên tinh thần Đổi mới sáng tạo - Trách nhiệm quốc gia - Phát triển bền vững" – Tân Phó Giám đốc Nguyễn Hiệu bày tỏ.

ĐHQGHN CHĂM LO TẾT CHO SINH VIÊN

CHIỀU NGÀY 31/12/2021, LÃNH ĐẠO ĐHQGHN VÀ CLB GOLF CỤU SINH VIÊN ĐHQGHN ĐÃ TỚI CHÚC MỪNG VÀ TẶNG QUÀ TẾT CHO SINH VIÊN ĐANG SINH HOẠT TẠI CÁC KÝ TÚC XÁ (KTX). TRONG BỐI CẢNH DỊCH BỆNH COVID-19 DIỄN BIẾN PHỨC TẠP, CÙNG VỚI VIỆC LÊN PHƯƠNG ÁN ỨNG PHÓ VỚI DỊCH BỆNH, ĐHQGHN TIẾP TỤC CÁC HOẠT ĐỘNG CHĂM LO TẾT CHO SINH VIÊN ĐANG SINH HOẠT TẠI CÁC KTX.

📍 LAN ANH - Ảnh: QUỐC TOẢN

Phó Giám đốc ĐHQGHN đánh giá cao những nỗ lực của Ban Quản lý các Ký túc xá đã phối hợp hiệu quả với các đơn vị của nhà trường trong việc phòng, chống dịch Covid-19. Bên cạnh đó, Phó Giám đốc nhấn mạnh Ban Quản lý các Ký túc xá cần tạo điều kiện tối đa cho sinh viên có môi trường lành mạnh, thuận lợi để phục vụ học tập, sinh hoạt. Gửi lời chúc mừng năm mới tới Ban Quản lý KTX cũng như đội ngũ cán bộ nhân viên tại đây, Phó Giám đốc hy vọng rằng Nhà trường và lãnh đạo KTX sẽ có nhiều cơ hội giao lưu, trao đổi hơn để tiếp tục cải thiện, nâng cao chất lượng sinh hoạt cho sinh viên sống tại KTX.

Nguyễn Văn Tuấn, sinh viên Trường Đại học Ngoại ngữ, ĐHQGHN, đại diện các bạn học sinh, sinh viên Nhà trường đang sinh hoạt tại ký túc xá chia sẻ "Trong thời gian sinh hoạt tại KTX, lãnh đạo ĐHQGHN cũng như BQL KTX và các đơn vị liên quan đã hỗ trợ

chúng mình rất nhiều, từ khâu phòng, chống dịch cũng như điều kiện sinh hoạt của sinh viên. Hôm nay, khi nhận được những phần quà hỗ trợ này, chúng mình rất phấn khởi và cảm ơn sự quan tâm, động viên của nhà trường, đây cũng là động lực để chúng mình phấn đấu học tập và làm việc".

Sangkhom Sengsoulichanh, sinh viên Trường ĐH Công nghệ, ĐHQGHN chia sẻ "Mình sang học ở đây khi dịch Covid-19 bùng phát, tuy nhiên lãnh đạo nhà trường đã rất quan tâm tới đời sống của sinh viên. Đặc biệt, lãnh đạo ĐHQGHN đã hỗ trợ việc tiêm 2 mũi vaccine chống Covid-19 khiến mình yên tâm hơn rất nhiều. Trước thềm năm mới, mình xin gửi lời cảm ơn sự quan tâm của lãnh đạo ĐHQGHN, xin chúc các thầy/cô giáo sức khỏe, hạnh phúc và thành công trong công việc".

PGS.TS Nguyễn Hiệu - Phó Giám đốc ĐHQGHN

PHÁT TRIỂN VỀ SỐ LƯỢNG CÙNG NHƯ CHẤT LƯỢNG ĐỘI NGŨ NHÀ KHOA HỌC TRẺ VÀ NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO CHO ĐẤT NƯỚC, HƯỚNG TỚI CÓ THỂ CUNG CẤP NGUỒN NHÂN LỰC TRI THỨC CHO CẢ CÁC NƯỚC TRONG KHU VỰC VÀ QUỐC TẾ LÀ NHU CẦU CẤP BÁCH HIỆN NAY. BÁO CÁO CHÍNH TRỊ CỦA ĐẠI HỘI ĐẢNG LẦN THỨ XIII ĐÃ NHẤN MẠNH 3 ĐỘT PHÁ CHIẾN LƯỢC, TRONG ĐÓ CÓ NGUỒN NHÂN LỰC, NHẤT LÀ NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO. VỚI UY TÍN, VỊ THẾ Ở TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC, CÙNG NHƯ BỀ DÀY TRUYỀN THỐNG TRONG ĐÀO TẠO, NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VÀ CHUYỂN GIAO TRI THỨC, ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI (ĐHQGHN) CÓ NHIỀU LỢI THẾ ĐỂ DẪN ĐẦU TRONG ĐÀO TẠO VÀ BỒI DƯỠNG NHÂN TÀI, CHUNG TAY CÙNG XÃ HỘI GIẢI QUYẾT BÀI TOÁN THIẾU HỤT NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO, TRÌNH ĐỘ CAO, ĐÁP ỨNG CÁC YÊU CẦU PHÁT TRIỂN CỦA CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0.

XUẤT PHÁT TỪ THỰC TẾ ĐÓ, ĐHQGHN ĐÃ XÂY DỰNG ĐỀ ÁN “ƯƠM TẠO NHÀ KHOA HỌC TRẺ TẠI ĐHQGHN” NHẪM CỤ THỂ HÓA, THỰC HIỆN CHỦ TRƯỞNG, CHÍNH SÁCH CỦA ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC, TRIỂN KHAI CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN CỦA ĐHQGHN ĐẾN NĂM 2030, TẦM NHÌN NĂM 2045. ĐỂ HIỂU RÕ HƠN VỀ ĐỀ ÁN NÀY, PGS.TS. NGUYỄN HIỆU, PHÓ GIÁM ĐỐC ĐHQGHN CHO BIẾT:

ĐHQGHN CHÚ TRỌNG ƯƠM TẠO NHÀ KHOA HỌC TRẺ GÓP PHẦN GIẢI QUYẾT BÀI TOÁN THIẾU HỤT NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO

↳ **TÙNG ANH**

Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN vừa là mục tiêu vừa là động lực để tăng cường các nguồn lực chất lượng cao, phát triển đội ngũ giảng viên và nghiên cứu viên, cộng tác viên, nghiên cứu sinh, học viên cao học đang giảng dạy, nghiên cứu, học tập tại ĐHQGHN và các trường đại học uy tín trong nước và quốc tế, hướng tới việc nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Mọi học sinh, sinh viên có mong muốn trở thành nhà khoa học và đáp ứng đủ yêu cầu về năng lực sẽ được tham gia chương trình của ĐHQGHN. Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN được triển khai đồng bộ từ việc hướng nghiệp và thu hút học sinh giỏi từ các trường THPT, đào tạo đại học, sau đại học, sau tiến sĩ tại ĐHQGHN và các đối tác quốc tế, tuyển dụng, bố trí sử dụng và phát triển.

Đề án hướng tới mục tiêu gì, thưa Phó Giám đốc?

Đề án hướng tới ươm tạo được các nhà khoa học trẻ có trình độ tiến sĩ, sau tiến sĩ cho ĐHQGHN và đất nước, cụ thể là:

Đề án phát hiện và thu hút các mầm ươm khoa học từ 03 nhóm: Nhóm thứ nhất là từ các em học sinh, đặc biệt là học sinh trong hệ thống các trường chuyên, năng khiếu để đưa vào chương trình ươm tạo nhà khoa học từ trình độ đại học, định hướng trở thành các nhà

nghiên cứu trình độ sau đại học. Nhóm này bao gồm những học sinh lớp 12 có học lực giỏi, xuất sắc có nguyện vọng và được tuyển chọn tham gia chương trình ươm tạo từ trình độ đại học. Nhóm thứ hai bao gồm sinh viên và học viên giỏi, xuất sắc, thạc sĩ, giảng viên trẻ chưa là tiến sĩ có nguyện vọng và được tuyển chọn tham gia chương trình ươm tạo trở thành nhà khoa học có trình độ tiến sĩ. Nhóm thứ ba là giảng viên và nhà khoa học trẻ đã đạt trình độ tiến sĩ có nguyện vọng tham gia chương trình ươm tạo nhà khoa học trẻ trình độ sau tiến sĩ, và/hoặc được tuyển dụng vào làm việc tại ĐHQGHN.

Bên cạnh đó, Đề án tập trung xây dựng được các chương trình ươm tạo phù hợp với từng nhóm đối tượng; tổ chức bồi dưỡng, tập huấn, hỗ trợ, kết nối giúp người học được trang bị, hỗ trợ, chuẩn bị những kiến thức, kỹ năng, điều kiện cần thiết để tham gia được vào các chương trình đào tạo tiến sĩ, sau tiến sĩ của ĐHQGHN và các cơ sở đào tạo uy tín ở trong nước, quốc tế.

Một mục tiêu khác nữa của Đề án là theo dõi, tư vấn, kết nối để các nhà khoa học trẻ sau khi hoàn thành chương trình đào tạo tiến sĩ, sau tiến sĩ có thể tham gia mạng lưới các nhà khoa học theo lĩnh vực chuyên môn, tiếp xúc và làm việc tại ĐHQGHN, tại các cơ quan, tổ chức và doanh nghiệp trong nước và quốc tế, góp phần tích cực vào nâng cao chất lượng nguồn nhân lực khoa học, công nghệ để phát triển đất nước.

Theo Phó Giám đốc, đâu là những giải pháp mang tính đột phá để thực hiện thành công Đề án?

Đề án tập trung vào các nhóm giải pháp đột phá:

Thứ nhất, đối với việc thu hút mầm ươm khoa học, ĐHQGHN sẽ xây dựng nhóm chuyên trách thực hiện nhiệm vụ tìm kiếm, phát hiện, thu hút mầm ươm tài năng khoa học trẻ, bao gồm: nhóm chuyên gia xây dựng và phát triển các cuộc thi cho học sinh; nhóm chuyên gia xây dựng Khóa học nghiên cứu mùa hè cho học sinh; Nhóm chuyên gia bồi dưỡng

Đối với việc thu hút mầm ươm khoa học, ĐHQGHN sẽ xây dựng nhóm chuyên trách thực hiện nhiệm vụ tìm kiếm, phát hiện, thu hút mầm ươm tài năng khoa học trẻ.

học sinh giỏi theo đặt hàng của các địa phương; nhóm xây dựng các chương trình truyền thông; nhóm xây dựng mạng lưới thu hút mầm ươm khoa học trẻ tại các đơn vị đào tạo trong và ngoài ĐHQGHN.

Thứ hai, đối với hoạt động ươm tạo nhà khoa học trẻ, ĐHQGHN sẽ xây dựng, triển khai 03 chương trình cho giai đoạn 1 (2022-2025), bao gồm: Chương trình học bổng cấp ĐHQGHN cho các sinh viên xuất sắc, thạc sĩ xuất sắc, nghiên cứu sinh và thực tập sinh sau tiến sĩ; Chương trình bồi dưỡng ngắn hạn chương trình bồi dưỡng nghiên cứu sinh; Chương trình thực tập sinh sau tiến sĩ hay Chương trình trao đổi sinh viên, giảng viên quốc tế.

Chương trình bồi dưỡng nghiên cứu sinh sẽ tập trung vào các module hỗ trợ công bố quốc tế, tập huấn tìm kiếm nguồn tài trợ cho nghiên cứu (đề tài, dự án), hỗ trợ về tìm kiếm học bổng quốc tế, phát triển chuyên môn bản thân và tính chuyên nghiệp, quản lý tài chính cá nhân và thu hút nguồn lực.

Còn với Chương trình thực tập sinh sau tiến sĩ sẽ triển khai các module về lãnh đạo và xây dựng đội ngũ nghiên cứu; quản lý các hoạt động KH&CN; phát triển mạng lưới các nhà khoa học, nghiên cứu quốc tế; công bố sách chuyên khảo; sở hữu trí tuệ (chung cho 02 chương trình); khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo; chủ trì các hội nghị, hội thảo khoa học quốc tế.

Với Chương trình trao đổi sinh viên,

Mọi học sinh, sinh viên có mong muốn trở thành nhà khoa học và đáp ứng đủ yêu cầu về năng lực sẽ được tham gia chương trình của ĐHQGHN. Ươm tạo nhà khoa học trẻ tại ĐHQGHN được triển khai đồng bộ từ việc hướng nghiệp và thu hút học sinh giỏi từ các trường THPT, đào tạo đại học, sau đại học, sau tiến sĩ tại ĐHQGHN và các đối tác quốc tế, tuyển dụng, bố trí sử dụng và phát triển.

giảng viên quốc tế, ĐHQGHN sẽ tập trung xây dựng nhóm chuyên trách thực hiện nhiệm vụ tìm kiếm, kết nối các chương trình trao đổi sinh viên, giảng viên quốc tế ngắn hạn. Đồng thời, ĐHQGHN sẽ xây dựng các chương trình trao đổi sinh viên tại ĐHQGHN.

Mỗi Chương trình đảm bảo 03 mảng nội dung: nội dung trang bị tăng cường kiến thức chuyên môn phù hợp với năng lực, định hướng phát triển khoa học của đối tượng; Nội dung bồi dưỡng, bổ sung các kỹ năng chuẩn bị học tập, thực hiện nghiên cứu ở trình độ cao, trong môi trường năng động, quốc tế; Nội dung hỗ trợ các hoạt động kết nối, phát triển chuyên môn, nghề nghiệp chuyên nghiệp.

Cùng với đó, ĐHQGHN thiết lập mạng lưới các cơ sở giáo dục, đào tạo, nghiên cứu đối tác ở trong nước, đặc biệt các đơn vị thuộc ĐHQGHN, ký kết các thỏa thuận hợp tác để giới thiệu, cung cấp nguồn mầm ươm khoa học trẻ và cùng phối hợp tổ chức thực hiện các chương trình ươm tạo, tiếp nhận các sản phẩm của Chương trình ươm tạo để đào tạo ở bậc tiến sĩ và sau tiến sĩ. Đồng

thời ĐHQGHN thiết lập mạng lưới các cơ sở đào tạo, nghiên cứu đối tác ở nước ngoài, ký kết các thỏa thuận cùng phối hợp thực hiện các chương trình ươm tạo; tiếp nhận các sản phẩm của chương trình ươm tạo để đào tạo ở bậc tiến sĩ, sau tiến sĩ.

Ngoài ra, ĐHQGHN sẽ xây dựng, thực hiện các gói chính sách hỗ trợ tài chính, bảo trợ khoa học đối với các đối tượng tham gia các chương trình ươm tạo, đảm bảo các đối tượng tham gia chương trình ươm tạo có cơ hội tiếp cận, được hưởng các chương trình học bổng của đơn vị đào tạo, của Chính phủ hoặc của nước ngoài trong quá trình nghiên cứu, đào tạo tiếp theo; có được sự bảo trợ khoa học từ nhà khoa học có uy tín, từ cơ sở đào tạo, nghiên cứu trong hay ngoài nước để có thể thực hiện các chương trình đào tạo, nghiên cứu tiếp theo.

Thứ ba là nhóm giải pháp phát

triển nhà khoa học. Đối với nhóm giải pháp này, ĐHQGHN sẽ xây dựng bộ dữ liệu năng lực các nhà khoa học trẻ tiềm năng để phục vụ công tác tuyển dụng, và phát triển mạng lưới các đơn vị khoa học, đào tạo, tổ chức, doanh nghiệp có nhu cầu sử dụng các nhà khoa học trẻ trong nước và quốc tế. Đồng thời ĐHQGHN tổ chức kết nối, tư vấn, hỗ trợ các nhà khoa học trẻ với các đơn vị khoa học, đào tạo, tổ chức, doanh nghiệp có nhu cầu sử dụng các nhà khoa học trẻ trong nước và quốc tế.

Đặc biệt, ĐHQGHN đầu tư cho các hướng, sản phẩm nghiên cứu tiềm năng của các cá nhân tham gia đề án theo mô hình: SBIR (Small Business Innovation Research) và STTR (Small Business Technology Transfer), cụ thể như: đầu tư phát triển ý tưởng thành sản phẩm mẫu (pilot); tài trợ dự án nghiên cứu cho nhà khoa học để hoàn

thiện sản phẩm cho doanh nghiệp (đối ứng); kết nối doanh nghiệp để đưa sản phẩm ra thị trường và thương mại hóa.

Cuối cùng là nhóm giải pháp về điều kiện đảm bảo chất lượng, ĐHQGHN sẽ tập trung xây dựng, đào tạo đội ngũ giảng viên, chuyên gia đủ năng lực tư vấn, đào tạo cho 03 chương trình ươm tạo nhà khoa học trẻ. Đồng thời chuẩn bị các điều kiện kiểm định, đảm bảo chất lượng cho các chương trình ươm tạo nhà khoa học trẻ đảm bảo chất lượng đầu vào, quy trình quản lý và chất lượng đầu ra. Việc đầu tư cơ sở vật chất cũng đặc biệt được chú trọng.

Kết quả dự kiến của Đề án là gì, thưa Phó Giám đốc?

Thông qua các giải pháp về tìm kiếm, phát hiện các mầm ươm khoa học; xây dựng, triển khai các chương trình ươm tạo nhà khoa học trẻ; các hoạt động về phát

triển nhà khoa học và điều kiện đảm bảo chất lượng thì những kết quả mà Đề án hướng tới thu được sẽ tạo ra sự đột phá trong chất lượng đào tạo, KH&CN và đổi mới sáng tạo của ĐHQGHN và cung cấp nguồn nhân lực khoa học trẻ cho các lĩnh vực kinh tế - xã hội, các tổ chức doanh nghiệp trong và ngoài nước, góp phần nâng cao vị thế khoa học và uy tín của ĐHQGHN. Dự kiến đến cuối năm 2025, Đề án sẽ đạt được:

Đối với Chương trình Tìm kiếm, phát hiện, ươm mầm tài năng khoa học sẽ tổ chức được 05 cuộc thi cấp ĐHQGHN thường niên cho học sinh trung học phổ thông; tổ chức 05 khóa học khoa học mùa hè cho học sinh trung học phổ thông, thu hút từ 300-500 học sinh tham gia; bồi dưỡng và thu hút được 65 học sinh chuyên của các tỉnh đăng ký học tập tại ĐHQGHN, một số học sinh đạt giải thưởng cấp tỉnh,

ĐHQGHN sẽ xây dựng, thực hiện các gói chính sách hỗ trợ tài chính, bảo trợ khoa học đối với các đối tượng tham gia các chương trình ươm tạo.

quốc gia, quốc tế.

Đối với Chương trình ươm tạo nhà khoa học sẽ cấp học bổng 140 sinh viên, 90 học viên và 150 nghiên cứu sinh, thực tập sinh sau tiến sĩ; số ấn phẩm thuộc ISI, Scopus là 380 công bố; các module đào tạo tiên tiến sĩ và hậu tiến sĩ được triển khai tốt, các học viên tham gia các khóa đào tạo đều có sản phẩm khoa học; 40 giảng viên, sinh viên ĐHQGHN được cử tham gia các chương trình trao đổi ngắn hạn ở nước ngoài.

Trong việc phát triển nhà khoa học, các cá nhân tham gia Đề án đề xuất thành công 5-10 nhiệm vụ KH&CN cấp ĐHQGHN và tương đương trở lên; từ 5 - 7 sản phẩm được đăng ký sở hữu trí tuệ, trong đó có các sản phẩm tiềm năng được doanh nghiệp tài trợ và có khả năng thương mại hóa.

Trân trọng cảm ơn Phó Giám đốc!

QUY HOẠCH NGÀNH, CHUYÊN NGÀNH ĐÀO TẠO ĐỊNH HƯỚNG CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỦA ĐHQGHN

👉 MINH TRANG

NGÀY 9/12/2021, GIÁM ĐỐC ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI (ĐHQGHN) ĐÃ KÍ QUYẾT ĐỊNH SỐ 4033/QĐ-ĐHQGHN VỀ VIỆC BAN HÀNH DANH MỤC NGÀNH, CHUYÊN NGÀNH ĐÀO TẠO ĐƯỢC QUY HOẠCH CHO GIAI ĐOẠN 2021 - 2025 CỦA ĐHQGHN (SAU ĐÂY GỌI LÀ QUYẾT ĐỊNH 4033).

BẢN TIN ĐHQGHN ĐÃ CÓ CUỘC PHÒNG VẤN GS.TSKH NGUYỄN ĐÌNH ĐỨC, TRƯỞNG BAN ĐÀO TẠO, ĐHQGHN.

- Thưa GS.TSKH Nguyễn Đình Đức, Quyết định 4033 có ý nghĩa thế nào đối với ĐHQGHN nói chung và các đơn vị đào tạo trong ĐHQGHN nói riêng?

Nhận thức được vai trò của việc định hướng ngành nghề đào tạo, từ năm 2014, ĐHQGHN đã xây dựng và ban hành Quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo giai đoạn 2014 - 2020. Để tiếp tục định hướng cho 5 năm tiếp theo, Giám đốc ĐHQGHN đã ký Quyết định số 4033 ban hành Danh mục ngành, chuyên ngành đào tạo được quy hoạch cho giai đoạn 2021 - 2025.

Quyết định 4033 ra đời không chỉ nhằm thực hiện yêu cầu của Thủ tướng Chính phủ tại Quy chế về tổ chức và hoạt động của ĐHQG và các cơ sở giáo dục đại học thành viên về việc "Giám đốc ĐHQG có trách nhiệm phê duyệt kế hoạch phát triển ngành, chuyên ngành đào tạo trong phạm vi toàn ĐHQG" mà còn bởi chính động lực phát triển của ĐHQGHN và các đơn vị đào tạo.

Việc quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo giúp giảm tối đa sự chồng chéo, trùng lặp giữa các ngành đào tạo trong ĐHQGHN, tránh nguy cơ đầu tư dàn trải, sử dụng không hiệu quả các nguồn lực đào tạo trong ĐHQGHN; Tạo sự liên thông trong cùng đơn vị và giữa các đơn vị trong ĐHQGHN nhằm phát huy sức mạnh của từng đơn vị và sức mạnh tổng hợp của ĐHQGHN;

Việc quy hoạch này cũng giúp ĐHQGHN tìm tòi, phát triển các ngành, chuyên ngành đào

GS.TSKH Nguyễn Đình Đức

Quyết định 4033 ra đời không chỉ nhằm thực hiện yêu cầu của Thủ tướng Chính phủ tại Quy chế về tổ chức và hoạt động của ĐHQG và các cơ sở giáo dục đại học thành viên về việc "Giám đốc ĐHQG có trách nhiệm phê duyệt kế hoạch phát triển ngành, chuyên ngành đào tạo trong phạm vi toàn ĐHQG" mà còn bởi chính động lực phát triển của ĐHQGHN và các đơn vị đào tạo.

tạo thí điểm, độc đáo, tiên phong mang thương hiệu của ĐHQGHN.

Đối với ĐHQGHN nói chung và các đơn vị đào tạo nói riêng, quá trình xây dựng, phê duyệt quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo là cơ hội để các đơn vị rà soát, xác định rõ chiến lược, kế hoạch, lộ trình phát triển các ngành nghề đào tạo cho từng giai đoạn, từ đó chủ động, có định hướng đầu tư, phát triển nguồn lực về con người, tài chính, cơ sở vật chất, hợp tác quốc tế và các điều kiện đảm bảo chất lượng tương ứng.

Như vậy, quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo thực chất là định hướng cho sự phát triển của các đơn vị và ĐHQGHN trong giai đoạn tới.

Theo quy hoạch này, với số chương trình hiện có và số chương trình được quy hoạch, đến năm 2025, ĐHQGHN sẽ có tổng 572 chương trình đào tạo các loại, trong đó có 192 chương trình đại học, 225 chương trình đào tạo thạc sỹ và 155 chương trình đào tạo tiến sỹ.

- Thưa GS, danh mục quy hoạch này có bao nhiêu ngành mới, bao nhiêu ngành thí điểm? Xin ông cho biết các con số cụ thể của từng bậc đào tạo ra sao?

So với các chương trình đang đào tạo hiện tại, danh mục này có thêm rất nhiều ngành mới. Trong đó bậc đại học có 67 ngành được quy hoạch, bậc thạc sỹ có 118 ngành và bậc tiến sỹ có 55 ngành.

Đặc biệt, có 58 ngành đào tạo thí điểm bậc đại học, 102 ngành thí điểm bậc thạc sỹ và 43 ngành thí điểm bậc tiến sỹ. Những ngành thí điểm là những ngành chưa có tên trong danh mục các ngành, chuyên ngành đào tạo mà Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành và đã được đánh mã số. Những ngành thí điểm này là "đặc sản" trong đào tạo của ĐHQGHN.

Trong những giai đoạn trước, nhiều ngành thí điểm sau đó đã được đưa vào danh mục của Nhà nước và triển khai đào tạo trong toàn quốc, được khẳng định và đánh giá cao như thạc sỹ và tiến sỹ Đo lường đánh giá trong giáo dục, kỹ sư Công nghệ - Kỹ thuật xây dựng - Giao thông, kỹ sư Tự động hóa và Tin học, Công nghệ Hàng không - Vũ trụ; cử nhân Khoa học dữ liệu, kỹ sư Năng lượng, Vật liệu và Linh kiện nano, An ninh phi truyền thống, Biến đổi khí hậu... Những ngành và chuyên ngành thí điểm là kết quả của hoạt động nghiên cứu và hội nhập quốc tế, thể hiện sự tiên phong dẫn dắt trong hệ thống giáo dục đại học của ĐHQGHN.

- Có ngành nào sẽ "biến mất" trong khoảng từ nay đến 2025, thưa GS?

Mỗi ngành, chuyên ngành ra đời đều có vai trò, chức năng nhất định đối với sự phát triển biện

chứng của kinh tế - xã hội. Trong giai đoạn tới, cho đến năm 2025, có lẽ chưa có ngành nào thực sự "biến mất". Song, với sự phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ, của trí tuệ nhân tạo, của cách mạng công nghiệp 4.0, cùng với đó là sự thay đổi, gia tăng về cả yêu cầu và nhu cầu của con người, nhiều ngành khoa học ngày càng có tính liên ngành và xuyên ngành, thậm chí có sự xóa nhòa ranh giới của một số ngành, kèm theo là nhiều chương trình đào tạo phải có sự đổi mới linh hoạt: có thể là sự đan cài vào nhau, có thể là sự chuyển hóa, có thể là sự phân chia, cũng có thể có thể là sự tích hợp.

Sự "ứng biến" này, cũng như sự trưởng thành của các nhóm nghiên cứu mạnh của ĐHQGHN là cơ hội và là nền tảng cho sự ra đời các chương trình đào tạo mới mang tính liên ngành, liên lĩnh vực. Từ đó kéo theo sự tái cấu trúc của các đơn vị và sự phát triển về đội ngũ và tiềm lực KHCN của ĐHQGHN trong thời gian tới.

Một số ngành/chuyên ngành đào tạo sẽ sớm xuất hiện trong thời gian tới ở ĐHQGHN như: Trí tuệ nhân tạo, Quản trị công nghệ và Đổi mới sáng tạo, Quản trị năng lượng và Phát triển bền vững, Logistic, Thiết kế công nghiệp và Đa phương tiện, Quản lý đô thị và công trình (thông minh), Công nghệ tài chính và kinh doanh Kỹ thuật số,... Các ngành kỹ thuật - công nghệ, các ngành liên quan đến nhu cầu nhân lực của cách mạng công nghiệp 4.0 chiếm tỷ trọng khá lớn trong các ngành mới được quy

hoạch của ĐHQGHN trong thời gian tới.

- Ngành đào tạo được liên tưởng đến nghề nghiệp của sinh viên khi tốt nghiệp, vì thế có dự báo gì về ngành, nghề trong thời gian sắp tới không thưa GS?

Trước đây, ngành đào tạo gắn chặt với nghề nghiệp của sinh viên khi tốt nghiệp, mỗi ngành ứng với một/một vài nghề. Ngày nay, với sự phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ và yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, rất nhiều thay đổi lớn đã được dự đoán trong cách sống và cách làm việc của con người. Giáo dục STEM, khả năng thích ứng và hội nhập, tầm nhìn, đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp, gắn với phát triển bền vững, cùng với ngoại ngữ và kỹ năng mềm là những chìa khóa quan trọng cho sự thành công của mỗi cá nhân cũng như đánh giá thành công của giáo dục đại học.

Mô hình phát triển của trường đại học cũng có sự thay đổi, trước đây hay nói đến đại học nghiên cứu tiên tiến, ngày nay không chỉ có thế, mà nghiên cứu - đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là ba trụ cột trong cấu thành của một trường đại học trong kỷ nguyên CMCN 4.0.

Vì vậy, thời gian tới, sẽ có sự thay đổi không chỉ về danh mục các ngành nghề, mà kéo theo là thay đổi cấu trúc chương trình, hình thức tổ chức quản lý đào tạo, cũng như nền tảng kiến thức, kỹ năng, chuẩn đầu ra, đương nhiên kéo theo cả sự đổi mới căn bản và toàn diện nội dung và phương thức tuyển sinh đầu vào, và từ đó cũng mang đến rất nhiều cơ hội nghề nghiệp và tương lai cho người học, và cả cơ hội cho các cơ sở giáo dục đại học.

Vậy nên, theo tôi triết lý giáo dục STEM và khai phóng có lẽ sẽ là triết lý phù hợp cho nền giáo dục trong thời gian tới. Theo đó, người học không chỉ được trang bị kiến thức chuyên sâu của một ngành mà còn được tiếp nhận thêm kiến thức liên ngành, những kỹ năng để thích ứng với nhiều môi trường công việc khác nhau, có cơ hội làm việc trong môi trường hội nhập toàn cầu.

Với xu hướng này, các chương trình đào tạo liên ngành, liên lĩnh vực có lẽ sẽ là lựa chọn của nhiều người học. Bên cạnh đó, các ngành về kĩ thuật, công nghệ cũng sẽ phát triển mạnh mẽ nhằm đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực của cuộc CMCN 4.0.

Danh mục quy hoạch ngành, chuyên ngành của ĐHQGHN giai đoạn 2021-2025 đã đón đầu và thể hiện rõ nét xu hướng nói trên. Nếu cộng cả các ngành, chuyên ngành mang tính liên ngành và các ngành, chuyên ngành thuộc khối ngành kĩ thuật - công nghệ thì nhóm này chiếm đến khoảng 60% danh mục.

ĐHQGHN từ một đại học được biết đến như chỉ mạnh về khoa học cơ bản, đã chuyển mình mạnh mẽ và trên cơ sở thế mạnh về khoa học cơ bản mà các ngành kĩ thuật - công nghệ của ĐHQGHN đi sau mà về trước, như ngành khoa học máy tính và cơ kỹ thuật của ĐHQGHN đã sánh vai với toán học và vật lý, có tên trong bảng xếp hạng 500-600 trong bảng xếp hạng QS.

Mới đây, tháng 10/2021, hai lĩnh vực Khoa học máy tính (Computer science) và Kỹ thuật công nghệ (Engineering) của ĐHQGHN đã được xếp hạng 601-800 trong bảng xếp hạng danh giá THE WUR của thế giới. Năm 2021, số bài báo công bố quốc tế trong lĩnh vực Engineering cũng nhiều nhất trong các lĩnh vực và chiếm hơn 10% công bố quốc tế ISI/Scopus của ĐHQGHN.

- Quy hoạch 4033 này có ý nghĩa thế nào đối với xã hội nói chung và với người học tương lai của ĐHQGHN nói riêng, thưa GS?

Việc quy hoạch ngành, chuyên ngành đào tạo không chỉ có ý nghĩa đối với ĐHQGHN và các đơn vị thành viên, trực thuộc mà còn có ý nghĩa đối với xã hội nói chung và với người học tương lai của ĐHQGHN nói riêng.

Với bản đồ quy hoạch này, Chính phủ cũng như các cơ quan quản lý Nhà nước sẽ có thêm thông tin cho công tác quản lí, điều hành và định hướng phát triển cho hoạt động đào tạo cũng như nghiên cứu của cả nước, góp phần vào việc xây dựng và định hướng cho cả chiến lược giáo dục đại học và chiến lược phát triển khoa học và công nghệ của nước nhà.

Đối với người học tiềm năng, đây là bức tranh tổng thể để người học nắm được cơ cấu ngành nghề của ĐHQGHN trong cả giai đoạn 5 năm tới, từ đó lựa chọn ngành học phù hợp nhất cho bản thân trong tương lai.

Trân trọng cảm ơn GS về cuộc trao đổi vừa qua.

KẾT NỐI CỘNG ĐỒNG KHOA HỌC, LAN TOẢ VĂN HOÁ NGHIÊN CỨU, THỨC ĐẨY ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

VSL

TRONG NĂM QUA, VỚI NHIỀU HOẠT ĐỘNG THIẾT THỰC, CÂU LẠC BỘ NHÀ KHOA HỌC ĐHQGHN (VNU-VSL) ĐÃ THỨC ĐẨY, HỖ TRỢ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC, ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VÀ PHÁT HUY TRÍ TUỆ CỦA CÁC NHÀ KHOA HỌC TRONG CÁC CHƯƠNG TRÌNH, NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU LỚN CỦA ĐHQGHN, TRONG ĐÓ CÓ CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN ĐHQGHN. VNU-VSL ĐÃ PHÁT HUY HIỆU QUẢ VAI TRÒ TIÊN PHONG TRONG VIỆC KẾT NỐI CỘNG ĐỒNG NHÀ KHOA HỌC, LAN TOẢ VĂN HOÁ NGHIÊN CỨU, THỨC ĐẨY ĐỔI MỚI SÁNG TẠO TẠI ĐHQGHN.

BẢN TIN ĐHQGHN ĐÃ CÓ CUỘC TRAO ĐỔI VỚI PGS.TS TRẦN THỊ THANH TÚ - TRƯỞNG BAN ĐIỀU HÀNH VNU-VSL, PHÓ HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG ĐH VIỆT NHẬT VỀ NHỮNG HOẠT ĐỘNG CỦA CÂU LẠC BỘ TRONG NĂM QUA CŨNG NHƯ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN TRONG NĂM 2022.

 BÁO ANH

Một năm đã qua, VNU-VSL đã kiến tạo văn hoá nghiên cứu và kết nối cộng đồng nhà khoa học thông qua nhiều hoạt động thiết thực, xin PGS cho biết cụ thể?

Có thể nói, năm 2021 là năm VNU-VSL thích ứng một cách tối ưu nhất với Covid 19 và một năm của hoạt động đổi mới sáng tạo kết nối các nhà khoa học. Hầu hết các hoạt động của VNU-VSL được triển khai dưới hình thức trực tuyến hoặc hybrid, kết hợp giữa trực tuyến với trực tiếp với sự hỗ trợ kĩ thuật của nền tảng cầu truyền hình trực tiếp của Viện pháp ngữ quốc tế IFI.

Trước tiên, chuỗi VSL - TALK đã tạo thành một diễn đàn chia sẻ học thuật giữa các nhà khoa học, chuyên gia của ĐHQGHN với các nhà khoa học quốc tế, chuyên gia, nhà hoạch định chính sách ở Việt nam. Có thể kể đến chuỗi "Triết học trong khoa học tự nhiên" với sự tham gia của PGS.TS Nguyễn Hoàng Hải - Phó Giám đốc ĐHQGHN, GS.TS Furuta Motoo - Hiệu trưởng trường ĐH Việt Nhật, ĐHQGHN, TS. Ngô Tự Lập - Viện trưởng Viện Quốc tế Pháp ngữ; chuỗi "Đổi mới sáng tạo Đại học" với sự tham gia của GS.TS Nguyễn Hữu Đức - Nguyên Phó Giám đốc ĐHQGHN, GS.TS Lê Quân - Giám đốc ĐHQGHN, TS. Nguyễn Quân - nguyên Bộ trưởng Bộ KH&CN, GS.TSKH. Trung tướng Phạm Thế Long, TS. Nguyễn Thành Nam (Funix)... Thông qua chuỗi VSL-TALK, các nhà khoa học có cơ hội được chia sẻ, học hỏi và trao đổi hoàn toàn mang tinh thần "vị khoa học", để mong muốn đóng góp vào sự phát triển của nền khoa học công nghệ Việt nam nói chung và ĐHQGHN nói riêng.

Bên cạnh đó, chuỗi Trại sáng tác "VSL-Writing Camp" lần đầu tiên được tổ chức tại khu campus của ĐHQGHN tại Hòa Lạc theo đúng mô hình quốc tế vào tháng 10/2021 đã tạo ra một không gian sáng tác cho các nhà khoa học. Các nhà khoa học tham gia Trại sáng tác đã trải nghiệm 3 ngày vừa giao lưu, kết nối, vừa chia sẻ kinh nghiệm với các chuyên gia quốc gia và quốc tế, vừa thực hành viết Đề xuất - Proposal cho Hội đồng Anh. Một trong hai đề xuất đã được phê duyệt vào tháng 12/2021 và triển khai ngay vào tháng 1/2022. Trong thời gian tới, với sự ủng hộ

của lãnh đạo ĐHQGHN và tài trợ của Ngân hàng TMCP đầu tư và phát triển Việt Nam (BIDV), VNU-VSL sẽ tiếp tục phối hợp với các đơn vị trong và ngoài ĐHQGHN nhằm lan tỏa mô hình VSL-Writing Camp để thúc đẩy năng lực sáng tác và công bố quốc tế của các nhà khoa học trẻ.

Các hội thảo quốc gia và quốc tế do VNU-VSL chủ trì và phối hợp, hỗ trợ truyền thông trong năm vừa qua cũng hết sức ấn tượng. Có thể kể đến như Hội thảo quốc tế "Công nghệ AI trong Giáo dục và Y học" phối hợp với Viện Quốc tế pháp ngữ, "Các vấn đề đương đại trong phát triển bền vững" phối hợp giữa Trường ĐH Việt Nhật và Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn, "Thúc đẩy các nghiên cứu liên ngành, xuyên ngành – tạo động lực nâng cao chất lượng giáo dục ĐH" phối hợp với Đoàn thanh niên ĐHQGHN, hướng tới Diễn đàn tri thức trẻ Việt Nam toàn cầu; Tham gia điều phối "Mạng lưới nghiên cứu và chính sách về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo" do Cục phát triển khởi nghiệp, Bộ Khoa học và Công nghệ và Trường ĐH Kinh tế Quốc dân tổ chức... Có thể nói, VNU-VSL vừa đóng vai trò là đơn vị kết nối,

đồng tổ chức, vừa là kênh kết nối các chuyên gia, nhà khoa học tham gia các hội thảo quốc gia và quốc tế, góp phần khẳng định thương hiệu nghiên cứu của ĐHQGHN trên trường quốc gia và quốc tế.

Năm 2021 cũng là năm thành công với các hoạt động đào tạo, tập huấn do VNU-VSL chủ trì và phối hợp tổ chức. Dưới sự chủ trì của Ban Tổ chức Cán bộ, VNU-VSL đã phối hợp với EdLab – một tổ chức nghiên cứu độc lập, tổ chức khóa đào tạo về phương pháp nghiên cứu theo hướng coaching – "cầm tay chỉ việc" để đảm bảo sau khi hoàn thành khóa học, gần 200 cán bộ, giảng viên và nghiên cứu sinh có thể chủ trì viết bài hay đứng tên đồng tác giả trên các tạp chí xếp hạng Scopus. Đặc biệt, dưới sự hỗ trợ kết nối của Ban Hợp tác và phát triển và sự chủ trì của Ban Tổ chức Cán bộ, VNU-VSL đã nhận được tài trợ của Hội đồng Anh cho 60 nhà khoa học trẻ của ĐHQGHN tham gia khóa đào tạo về phương pháp nghiên cứu - Research Connect để nâng cao năng lực nghiên cứu, đồng thời tăng cường khả năng kết nối với nhà khoa học tham gia dự án đào tạo đến từ các trường ĐH ở Thái

Lan và Bangladesh.

Bên cạnh đó, Ban điều hành VNU-VSL còn tích cực tham gia vào các đề án chuyên môn, đề tài nghiên cứu lớn của ĐHQGHN như: tham gia xây dựng “Chiến lược phát triển ĐHQGHN đến năm 2035”; khung “Chiến lược KHCCN phát triển các tỉnh ven biển Việt Nam”; đề án “Thúc đẩy khởi nghiệp, Đổi mới sáng tạo và Kết nối doanh nghiệp”; đề án “Nâng cao năng lực công bố quốc tế trong lĩnh vực Khoa học xã hội và nhân văn”; đề án “Thu hút học bổng nghiên cứu sinh và thực tập sinh sau tiến sĩ”. Có thể nói, việc tham gia vào các đề án quan trọng của các thành viên Ban điều hành thể hiện sự tin tưởng của lãnh đạo ĐHQGHN với VNU-VSL; đồng thời, cũng tạo cơ hội để các nhà khoa học của ĐHQGHN được trực tiếp tham gia và quá trình xây dựng, hoạch định chính sách điều tiết hoạt động khoa học công nghệ, thúc đẩy các nhóm nghiên cứu mạnh, liên ngành, xuyên ngành.

Đâu là điều ấn tượng nhất đối với PGS trong hoạt động của VNU-VSL năm vừa qua?

Có lẽ điều ấn tượng nhất đối với cá nhân tôi là sự hoạt động rất tâm huyết, đều tay của các thành viên Ban điều hành, góp phần quan trọng vào những kết quả đạt được của VNU-VSL trong năm vừa qua. Có lẽ tôi may mắn hơn Trưởng ban nhiệm kỳ trước (cười) là có đến 2 Phó Ban điều hành, 1 Chánh văn phòng và 1 Phó chánh văn phòng full-time. Tất cả 17 thành viên Ban điều hành đều đa dạng về chuyên môn, kinh nghiệm, độ tuổi, đơn vị, giới tính, đặc biệt là sự chỉ đạo trực tiếp của Ban Giám đốc ĐHQGHN. Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành nhất đến lãnh đạo ĐHQGHN, các Ban chức

năng đã hỗ trợ, ủng hộ VNU-VSL trong năm qua và đặc biệt là các thành viên Ban điều hành đã tận tâm cống hiến, đóng góp, không ngừng đổi mới sáng tạo để có thể có được một năm với những kết quả rất đáng tự hào hôm nay.

VSL-TALK là một “đặc sản” và đã cho thấy đây là một hoạt động học thuật được cộng đồng nhà khoa học trong và ngoài ĐHQGHN đón nhận và đánh giá cao. Trong thời gian tới, VNU-VSL sẽ có thêm những “đặc sản” nào khác, thưa PGS?

Năm 2021, Trại sáng tác quốc tế VSL - Writing Camp lần thứ nhất đã được triển khai thành công trong tháng 10/2021. Từ khi có ý tưởng của GS.TS Lê Quân - Giám đốc ĐHQGHN, Chủ tịch VNU-VSL, các thành viên Ban điều hành đã lên kế hoạch, gắn kết với cơ hội tài trợ của Hội đồng Anh, rồi lựa chọn địa điểm tổ chức... chỉ mất chưa đến 3 tuần.

Sản phẩm thành công đầu tay của VSL-Writing Camp 1 chính là đề xuất cho Dự án “Nâng cao năng lực nữ lãnh đạo

trong giáo dục đại học hướng tới chuyển đổi số và toàn cầu hóa”, được Hội đồng Anh tài trợ, trị giá 50,000 GBP đã tạo động lực, tăng thêm niềm tin về một mô hình trại sáng tác quốc tế hoàn toàn có thể triển khai tại ĐHQGHN. Ban điều hành đã có kế hoạch tổ chức định kì Trại sáng tác cho năm 2022, với mục tiêu hình thành, kết nối các nhóm nghiên cứu, sản phẩm nghiên cứu không chỉ trong ĐHQGHN mà còn với các đối tác ngoài ĐHQGHN, là cách thức để nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học và công bố quốc tế một cách bền vững.

Nhà khoa học trẻ là những đối tượng mà VNU-VSL đặc biệt quan tâm. Vậy câu lạc bộ đã có hỗ trợ các nhà khoa học trẻ để thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học đỉnh cao, đặc biệt là thúc đẩy văn hoá công bố quốc tế, thưa PGS?

Ở VNU-VSL, không có khái niệm nhà khoa học “trẻ” vì mọi nhà khoa học đều trẻ (cười). Chúng tôi mong muốn VNU-VSL chính là diễn đàn không có sự phân biệt về độ tuổi, giới tính hay chức vụ, mà tất

cả đều bình đẳng trước các cơ hội nghiên cứu, tham gia vào các đề tài, dự án nghiên cứu. Là một đơn vị kết nối, mọi thông tin khoa học đều được công bố, chia sẻ công khai trên các kênh website, email, fanpage của VNU-VSL và ĐHQGHN.

Tuy nhiên, có một số dự án, chương trình nghiên cứu hay đào tạo, theo yêu cầu của nhà tài trợ, sẽ có giới hạn về độ tuổi hoặc yêu cầu về kinh nghiệm nghiên cứu, VNU-VSL sẽ lựa chọn các đối tượng tham gia phù hợp nhất với mục đích của nhà tài trợ, một cách công khai, minh bạch.

ĐHQGHN triển khai đề án Ươm tạo các nhà khoa học trẻ, vậy VNU-VSL sẽ cùng "cộng hưởng" như thế nào, thưa PGS?

Có thể nói, đề án "Ươm tạo các nhà khoa học trẻ" là chính sách vô cùng táo bạo của ĐHQGHN nhưng hoàn toàn có tính khả thi với nền tảng là tiềm lực khoa học công nghệ mà ĐHQGHN đã ươm tạo từ hơn 20 năm nay.

Với vai trò là đơn vị kết nối các nhà khoa học, VNU-VSL sẽ chú trọng vào việc tổ chức hoạt động khoa học một cách đa dạng và sáng tạo, thậm chí tiên phong như chương trình "Junior Scientist" cho các nhà khoa học nhí, chương trình "Kết nối nhà khoa học với doanh nghiệp", chương trình "Kết nối nhà khoa học với cộng đồng quốc tế"... Khi đó, các hoạt động của VNU-VSL sẽ "cộng hưởng" với các chính sách cụ thể của Đề án, gắn với sản

phẩm thật, con người thật để tạo nên một cộng đồng khoa học trẻ tại ĐHQGHN.

Bên cạnh thúc đẩy "văn hoá công bố quốc tế", VNU-VSL có những hoạt động gì để thúc đẩy hoạt động chuyển giao tri thức, phát huy giá trị trách nhiệm xã hội trong nghiên cứu khoa học?

VNU-VSL được giao vai trò chủ trì về chuyên môn trong đề án "Nâng cao năng lực công bố quốc tế trong lĩnh vực Khoa học xã hội và nhân văn". Đây sẽ là một chuỗi các hoạt động liên quan đến đào tạo, tập huấn, nâng cao năng lực công bố quốc tế. Tuy nhiên, uy tín và trình độ khoa học của một cơ sở giáo dục đại học không chỉ là công bố quốc tế mà còn là chuyển giao tri thức, đóng góp vào sự lan tỏa giá trị tri thức, phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện trách nhiệm quốc gia của ĐHQGHN.

Trong thời gian tới, VNU-VSL sẽ đẩy mạnh các hoạt động kết nối chuyển giao tri thức, hỗ trợ khởi nghiệp, thúc đẩy đổi mới sáng tạo thông qua việc kết nối các hoạt động chuyên môn với Kênh Chất lượng giáo dục đại học và nghề nghiệp, Kênh Kết nối doanh nghiệp và các đơn vị: Trung tâm Chuyển giao tri thức và Hỗ trợ khởi nghiệp, Quỹ Phát triển ĐHQGHN để đóng góp vào sứ mệnh chung của ĐHQGHN.

Bước sang năm mới 2022, những điểm nhấn và đường hướng phát triển trong hoạt động của VNU-VSL là gì, thưa PGS?

Có thể nói, năm mới 2022 sẽ là một năm đầy cơ hội cũng

như thử thách với VNU-VSL. Cơ hội mới khi các nền tảng thúc đẩy đổi mới sáng tạo của ĐHQGHN đã được đặt lên bệ phóng: Dự án đầu tư xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc có sự chuyển mình mạnh mẽ; Dự án Đại học số, Dự án WorldBank, các kênh hỗ trợ và kết nối nhà khoa học, doanh nghiệp... Khi đó, VNU-VSL mong muốn được đồng hành cùng các nhà khoa học, là "cầu nối không biên giới" giữa lãnh đạo cao nhất của ĐHQGHN với các nhà khoa học, để thúc đẩy, hỗ trợ, tạo dựng một môi trường khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo vì sự phát triển bền vững của ĐHQGHN. Chuỗi VSL - Writing Camp sẽ là đặc sản nổi bật trong các hoạt động với sản phẩm cụ thể, chuỗi VSL - Honor Talk mời các nhà khoa học tầm cỡ xếp hạng thế giới đến nói chuyện, chuỗi VSL - Startup mời các doanh nhân khởi nghiệp thành công đến chia sẻ... Đặc biệt, các hoạt động chuyên môn, chủ trì các dự án quốc tế, các chương trình NCKH trọng điểm sẽ là điểm nhấn của VNU-VSL trong những năm tới, trên cơ sở huy động các nguồn lực ngoài ĐHQGHN.

Chắc chắn sẽ có những thử thách mới, khó khăn mới, nhưng Ban điều hành tin tưởng rằng, dưới sự chỉ đạo của Ban Giám đốc ĐHQGHN, sự ủng hộ của các Ban chức năng và đơn vị thành viên, nhiệt huyết và tham gia tích cực của các nhà khoa học, VNU-VSL sẽ đủ tự tin để vượt qua các thách thức mới! (Cười)

Nhân dịp Xuân mới sắp tới, cho phép tôi được thay mặt Ban điều hành VNU-VSL xin kính chúc các Thầy Cô, các nhà khoa học một năm mới mạnh khỏe, bình an, và luôn tìm được hạnh phúc trong sự nghiệp nghiên cứu khoa học!

Trân trọng cảm ơn PGS!

GIẢI THƯỞNG ĐHQGHN VỀ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ NĂM 2021

NGÀY 29/12/2021, GIÁM ĐỐC ĐHQGHN ĐÃ KÝ QUYẾT ĐỊNH SỐ 4373/QĐ-ĐHQGHN VỀ VIỆC TẶNG GIẢI THƯỞNG ĐHQGHN VỀ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ NĂM 2021 CHO 04 CÔNG TRÌNH KHOA HỌC. ĐÂY LÀ GIẢI THƯỞNG NHẪM KHÍCH LỆ, TÔN VINH NHỮNG CÔNG TRÌNH HOẶC CỤM CÔNG TRÌNH KH&CN ĐƯỢC TỔ CHỨC 3 NĂM/1 LẦN.

SỰ XUNG ĐỘT GIỮA QUYỀN CON NGƯỜI VÀ QUYỀN SỞ HỮU TRÍ TUỆ: TIẾP CẬN TỪ TRIẾT LÝ PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN PHÁP LÝ

Tác giả: TS. Trần Kiên, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh, PGS.TS. Ngô Huy Cường, PGS.TS. Võ Trí Hào, PGS.TS. Vũ Công Giao, TS. Nguyễn Bích Thảo, TS. Nguyễn Thị Phương Châu, TS. Đỗ Giang Nam, CN. Nguyễn Khắc Thu, CN. Phạm Hồ Nam, CN. Nguyễn Lữ Quỳnh Anh

Đơn vị: Khoa Luật, ĐHQGHN

Nghiên cứu sự xung đột giữa quyền con người và quyền sở hữu trí tuệ là một nghiên cứu khoa học cơ bản trong lĩnh vực Luật học với mục tiêu xây dựng và hoàn thiện lý thuyết khoa học, từ đó tạo ra tri thức tốt hơn để nhận diện và hiểu chính xác hơn các vấn đề cụ thể đang đặt ra trong lĩnh vực luật học. Sử dụng các khung lý thuyết về quyền và xung đột quyền đã được thừa nhận và kiểm chứng trong khoa học pháp lý trên thế giới, nghiên cứu tiếp cận, phân tích và giải quyết mối xung đột giữa hai chế định pháp luật nền tảng của thế giới hiện đại là quyền con người và quyền sở hữu trí tuệ tại Việt Nam qua xung đột chính là: (1) Xung đột giữa sáng chế với quyền được sống, quyền được bảo vệ chăm sóc, sức khỏe; (2) Xung đột giữa quyền tác giả và quyền tự do ngôn luận; (3) Xung đột giữa nhãn hiệu và quyền tự do

biểu đạt; (4) Xung đột giữa quyền sở hữu trí tuệ với quyền bảo vệ văn hóa phi vật thể, văn hóa dân gian; (5) Xung đột giữa quyền tự do kinh doanh, cạnh tranh với nhãn hiệu và quyền chống cạnh tranh không lành mạnh.

Để việc kiểm thảo và hoàn thiện các khung lý thuyết và tri thức này phù hợp hơn trong bối cảnh Việt Nam, nghiên cứu còn triển khai một truy vấn lịch sử về sự hình thành và phát triển của Luật Sở hữu trí tuệ tại Việt Nam từ thời Pháp thuộc qua việc áp dụng các lý thuyết về cấy ghép, du nhập pháp luật, pháp chế sử, và hậu thuộc địa. Qua đó, nghiên cứu cung cấp một khung khổ lý thuyết mới, sau khi đã được hiệu chỉnh để phù hợp hơn cho Việt Nam trong việc nhận diện và giải quyết các xung đột giữa quyền con người và quyền sở hữu trí tuệ.

Nghiên cứu còn trực tiếp bác bỏ các nghiên cứu trước đây cả trong và ngoài nước về lịch sử hình thành và phát triển của Luật Sở hữu trí tuệ của Việt Nam, vốn khẳng định Luật Sở hữu trí tuệ Việt Nam chỉ mới hình thành từ những năm 1980. Từ đó, nghiên cứu định vị lại vai trò của Luật Sở hữu trí tuệ đối với sự phát triển của quốc gia, dân tộc. Một phần kết quả của nghiên cứu này đã được sử dụng để cung cấp các lập luận và bằng chứng đóng góp cho thảo luận tại Tổ chức Thương mại Thế giới - WTO về khả năng đình chỉ bảo hộ sáng chế đối với vaccine phòng ngừa Covid 19 trong bối cảnh đại dịch trên cơ sở bảo vệ quyền được sống, quyền được chăm sóc y tế và bảo vệ sức khỏe của con người. Nhất là tại các quốc gia đang và kém phát triển.

DẠNG TỐT NHẤT CỦA MỘT SỐ BẤT ĐẲNG THỨC HÀM

Cụm công trình “Dạng tốt nhất của một số bất đẳng thức hàm” là tập hợp một số công trình khoa học mà nhóm tác giả đã công bố trong các năm 2017 và 2020 trên các tạp chí Calculus of Variations and Partial Differential Equations (2020), Journal of Differential Equations (2020), International Mathematics Research Notices (2017) và Israel Journal of Mathematics (2017). Nội dung chính của cụm công trình này là các dạng khác nhau của bất đẳng thức Sobolev bao gồm: dạng ngược của bất đẳng thức Hardy - Littlewood - Sobolev, bất đẳng thức Sobolev trên tới hạn, và bất đẳng thức Moser - Trudinger trên tới hạn.

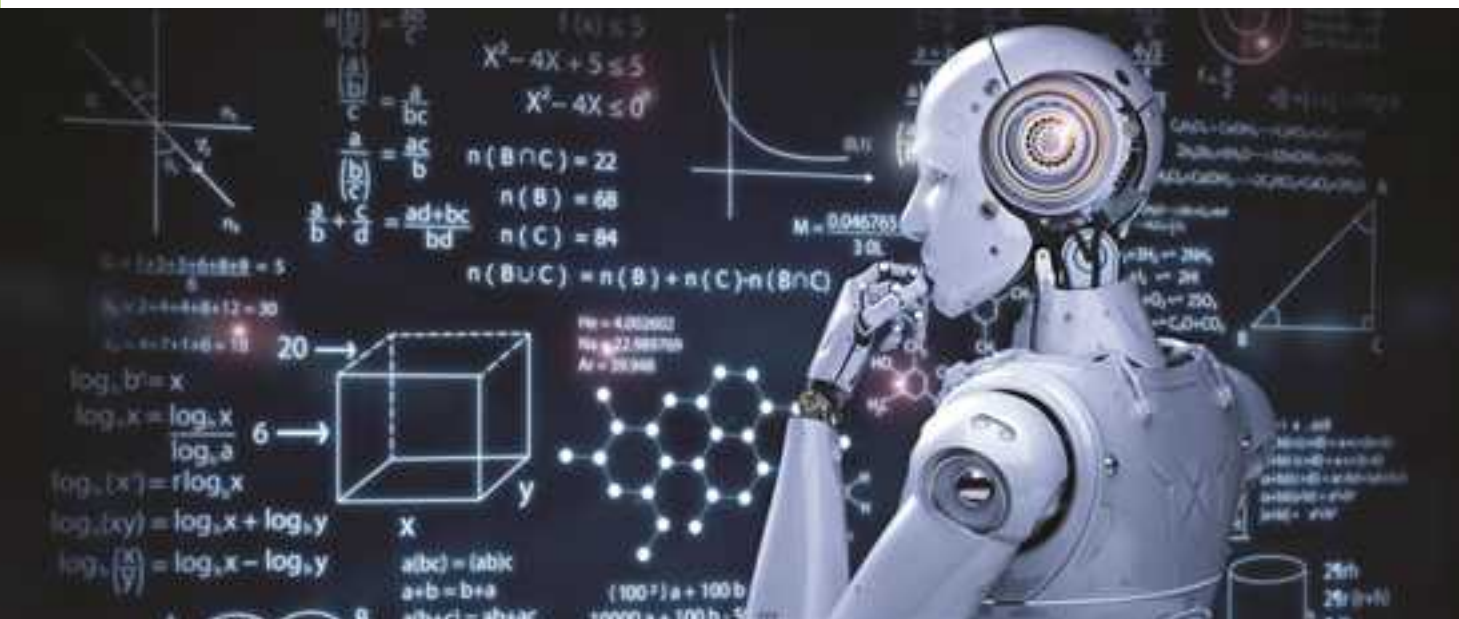
Từ lâu người ta đã biết rằng bất đẳng thức Sobolev và các dạng khác nhau của nó có vai trò rất quan trọng trong nhiều lĩnh vực nghiên cứu khác nhau của Toán học trong đó có Giải tích hàm, Giải tích điều hòa, Phương trình đạo hàm riêng, Giải tích hình học,... Đóng góp quan trọng của cụm công trình bao gồm việc lần đầu tiên đưa ra một số dạng ngược của bất đẳng thức Hardy - Littlewood - Sobolev, dạng trên tới hạn của bất đẳng thức Sobolev và dạng trên tới

Tác giả: PGS.TS. Ngô Quốc Anh, TS. Nguyễn Văn Hoàng

Đơn vị: Trường ĐH Khoa học Tự nhiên

hạn của bất đẳng thức Moser - Trudinger.

Ở mỗi công trình nội dung nghiên cứu được chia thành 3 phần: thiết lập bất đẳng thức ở dạng tối ưu (với các hằng số tốt nhất); khảo sát sự tồn tại các hàm tối ưu (trường hợp bất đẳng thức xảy ra dấu bằng); phân loại lớp các hàm tối ưu. Để thu được các kết quả trên, nhóm tác giả đã đề xuất một số cách tiếp cận hoàn toàn mới và có tính đột phá cao trong rất nhiều kỹ thuật hiện đại trong giải tích hàm đã được khéo léo cải tiến và sử dụng. Bên cạnh số lượng lớn các trích dẫn đến từ các công trình khoa học, các luận án tiến sĩ, và sách tham khảo, cụm công trình đã và đang nhận được sự quan tâm của rất nhiều nhà toán học đến từ các trung tâm toán học uy tín trên thế giới như California Institute of Technology, Imperial College London, Mathematics Institute of Jussieu - Paris Rive Gauche, Ludwig-Maximilians Universität München, Queen Mary University of London, Université Paris-Dauphine, University of Connecticut,...

UFBOOT2: IMPROVING THE ULTRAFAST BOOTSTRAP APPROXIMATION

Công trình *UFBoot2: improving the ultrafast bootstrap approximation* công bố phương pháp mới thực hiện nhanh và chính xác việc suy luận quan hệ lịch sử tiến hóa của sinh vật dựa trên dữ liệu trình tự thế hệ mới. Theo học thuyết tiến hóa của Darwin thì lịch sử này có biểu diễn phân nhánh, gọi là cây tiến hóa. Trước đây, các nghiên cứu cây thường xoay quanh các câu hỏi về đa dạng sinh học như: cá voi, các loài cá, các loài thú có liên hệ thế nào với nhau trong lịch sử tiến hóa. Gần đây, các nghiên cứu cây mở rộng và tập trung vào sự tiến hóa và lây lan của các virus nguy hiểm. Người ta cần câu trả lời nhanh hơn trong khi khối lượng dữ liệu cần xử lý lớn hơn. Phương pháp UFBoot2 đã bước đầu giải quyết các thách thức này thông qua ba cải tiến quan trọng trong phần lõi tính toán của phiên bản trước đó: (1) đề xuất thuật toán pruning nhanh cải tiến tốc độ hàm tính likelihood, hệ số tăng tốc là x4 nếu là DNA, x20 nếu là protein; (2) đề xuất thuật toán cải thiện độ chính xác nhằm giảm nhẹ tác động của vi phạm giả thiết mô hình; (3) đề xuất các hiệu chỉnh cho dữ liệu thực và dữ liệu hệ gen. Các hệ số tăng tốc cho từng tác vụ có chứng minh lý thuyết và phân tích thực nghiệm đi kèm.

Bên cạnh công bố phương pháp UFBoot2, công trình còn công bố phần mềm mã nguồn mở UFBoot2 cài đặt phương pháp để xuất kết hợp các kĩ thuật tối ưu mã nguồn. Kết quả thực nghiệm chạy phần mềm trên các bộ dữ liệu benchmark cho thấy UFBoot2 nhanh hơn 778 lần so với phương pháp bootstrap truyền thống. Phần mềm đa nền tảng, chạy ổn định và được tích hợp vào hệ thống IQ-TREE (iqtree.org) nằm trong nhóm phần mềm xây dựng cây tiến hóa tốt nhất thế giới hiện nay. Do đó được các nhà nghiên cứu ở các trường đại học/ trung tâm nghiên cứu top đầu thế giới tin tưởng sử dụng: Harvard University (50 bài); Australian National University (45 bài); Max Planck Society (32 bài); University of Vienna (28 bài); Chinese Academy of Sciences (70

Tác giả: TS. Hoàng Thị Diệp, PGS.TS. Lê Sỹ Vinh

Đơn vị: Trường ĐH Công nghệ

THÔNG TIN ĐẦY ĐỦ VỀ CÔNG BỐ

Diệp Thi Hoang, Olga Chernomor, Arndt von Haeseler, Bùi Quang Minh, Lê Sỹ Vinh, UFBoot2: Improving the Ultrafast Bootstrap Approximation, *Molecular Biology and Evolution*, Volume 35, Issue 2, February 2018, Pages 518–522, <https://doi.org/10.1093/molbev/msx281>

bài); Broad Institute (11 bài); University of Oxford (27 bài); University of California, Berkeley (33 bài); Cornell University (27 bài); Medical University of Vienna (9 bài).

UFBoot2 được chọn lựa sử dụng trong nhiều nghiên cứu về đại dịch Covid-19. Có thể kể ra một vài ví dụ mới: Phân tích xu hướng theo địa lý và thời gian trong phân bố của các phân nhánh SARS-CoV-2 ở Châu Âu (<https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2020.25.32.2001410>); Đối chiếu kết quả cây tiến hóa tìm bởi các trung tâm đặt ở các vùng khác nhau để đánh giá độ quan trọng của các đột biến (<https://doi.org/10.1371/journal.pgen.1009175>); Kết hợp cây tiến hóa và dữ liệu dịch tễ để xem virus đã diễn ra trong một vùng địa lý như thế nào (DOI: 10.1126/science.abc1917); Xây dựng cây tiến hóa cho các động vật có vú có khả năng bị nhiễm SARS-CoV-2 thông qua phân tích protein ACE2 của chúng (<https://doi.org/10.1073/pnas.2010146117>).

UFBoot2 đăng trên *Molecular Biology and Evolution* (MBE) là tạp chí SCI Q1, có chỉ số Impact Factor là 11.062 theo *Journal Citation Reports* 2019. Công bố đã được ban biên tập tạp chí MBE lựa chọn vào danh mục MBE Citation Classics 2019 và MBE Emerging Classics 2020 vinh danh các bài đăng trên MBE có trích dẫn cao nhất. Theo số liệu từ Google Scholar (30/12/2021), kể từ thời điểm xuất bản trực tuyến vào 2017 bài đã nhận 2.557 lượt trích dẫn từ các bài đăng trên các tạp chí có chỉ số ảnh hưởng cao (như MBE, *Molecular Phylogenetics and Evolution*, *Scientific Reports*, *Nature Communications*, *Science*) và nằm trong danh sách công bố có số trích dẫn cao nhất ĐHQGHN.

NGHIÊN CỨU PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH CHÍNH XÁC, QUAN TRẮC MỨC ĐỘ Ô NHIỄM VÀ ĐÁNH GIÁ RỦI RO PHƠI NHIỄM CÁC HÓA CHẤT GÂY RỐI LOẠN NỘI TIẾT NHÓM PHTHALATE VÀ SILOXANE TRONG MÔI TRƯỜNG TẠI VIỆT NAM

Tác giả: PGS.TS. Trần Mạnh Trí

Đơn vị: Trường ĐH Khoa học Tự nhiên

PGS.TS. Trần Mạnh Trí là tác giả đầu tiên tiên phong đề xuất phương pháp phân tích hiện đại nhằm định lượng chính xác các hợp chất gây rối loạn nội tiết nhóm phthalate và siloxane trong không khí trong thời gian nghiên cứu sau tiến sĩ tại Sở Y tế Bang New York, Hoa Kỳ. Khi về Việt Nam, PGS.TS. Trần Mạnh Trí tiếp tục chuẩn hóa phương pháp để áp dụng tại Việt Nam (khoảng năm 2016). Đây là cách tiếp cận mới, bổ sung chi thức khoa học quan trọng trong việc xây dựng các phương pháp phân tích chính xác các hóa chất trong môi trường tại Việt Nam.

Nhóm chất phthalate được sử dụng làm tác nhân hóa dẻo trong nhiều sản phẩm gai dụng bằng nhựa, sản phẩm chăm sóc cá nhân... Trong khi đó, nhóm hợp chất siloxane được sử dụng nhiều trong sản phẩm làm đẹp, chăm sóc cá nhân, đồ điện tử... Hai nhóm hóa chất này được sử dụng rất rộng rãi (có thể lên đến 3% khối lượng) trong các sản phẩm thương mại nên chúng đã phát tán vào môi trường sống, đặc biệt là môi trường không khí trong hộ gia đình, trường học, hiệu làm tóc, phòng thí nghiệm và trong xe ô tô. Hiện nay đã có nhiều bằng chứng về những tác hại của hai nhóm chất này đối với động vật phòng thí nghiệm và những ảnh hưởng hưởng xấu đến sức khỏe con người. Vì vậy, hướng nghiên cứu xây dựng phương pháp phân tích chính xác, quan trắc mức độ ô nhiễm

và đánh giá rủi ro phơi các hóa chất này thu hút được sự quan tâm rất lớn của các nhà khoa học trong nước và thế giới.

Phương pháp phân tích chính xác, đồng thời 10 chất phthalate và 10 chất siloxane trong không khí có độ thu hồi rất cao (80-110%), độ ổn định tốt (độ lệch chuẩn ở mức lượng vết < 10%) và giới hạn phát hiện trong không khí đạt đến mức lượng vết (1-5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ không khí). Do đó, đây là các phương pháp có thể dễ dàng áp dụng trong các phòng thí nghiệm chuyên đề về phân tích môi trường, hóa học. Đặc biệt phương pháp phân tích có thể phát triển thành các thiết bị quan trắc nhanh và tối ưu hóa thành các sản phẩm thương mại.

Nghiên cứu đã chỉ ra nguồn gốc phát tán, mức độ ô nhiễm và rủi ro phơi nhiễm phthalate và siloxane trong môi trường không khí trong nhà, giúp cho cộng đồng hiểu biết và có biện pháp phòng tránh hiệu quả hơn: Biện pháp nhằm hạn chế sử dụng các đồ nhựa đựng thực phẩm/nước nóng. Môi trường lao động nghề nghiệp như tại tiệm làm tóc có rủi ro phơi nhiễm cao các hóa chất này.

Đặc biệt, kết quả nghiên cứu là cơ sở khoa học quan trọng, tin cậy để giúp các cơ quan quản lý nhà nước trong hoạch định chính sách và xây dựng các tiêu chuẩn/quy chuẩn trong lĩnh vực bảo vệ môi trường.

Đây là hướng nghiên cứu mới mẻ tại Việt Nam cũng như trên thế giới, do đó kết quả tốt của cụm công trình này đã giúp định hướng và hình thành các nghiên cứu mới trong tương lai.

MỖI CÔNG TRÌNH KHOA HỌC LÀ NIỀM VUI TRÊN CON ĐƯỜNG NGHIÊN CỨU

GIẢI THƯỞNG
KHOA HỌC CÔNG NGHỆ
QUẢ CẦU VÀNG NĂM 2021

Ngày sinh: 02/05/1987
Giảng viên Trường Đại học Công nghệ,
Đại học Quốc gia Hà Nội

THÀNH TÍCH NỔI BẬT

- 2 bằng độc quyền sáng chế quốc gia.
- 3 bài báo khoa học đã công bố trên tạp chí khoa học quốc tế thuộc danh mục Q1.
- 22 bài báo khoa học đã công bố trên hội thảo khoa học quốc tế (3 bài Q2, ...).
- Top 1 trong nước, Top 3% thế giới cuộc thi Women in Data Science (WIDS) Datathon 2021.
- Thành viên nhóm DSMiner lọt vào vòng chung khảo cuộc thi nhân tài đất Việt 2020.
- Hướng dẫn mệnh công 16 cử nhân.

ThS. LÊ HOÀNG QUỲNH

VỚI NHỮNG THÀNH TÍCH TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO, GIẢNG VIÊN TRẺ, TS. LÊ HOÀNG QUỲNH - KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN, TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ, ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI LÀ 1 TRONG 10 CÁ NHÂN ĐẠT GIẢI THƯỞNG KHOA HỌC CÔNG NGHỆ THANH NIÊN QUẢ CẦU VÀNG NĂM 2021.

TUYẾT NGÀ

Giải thưởng Khoa học công nghệ thanh niên Quả cầu vàng có ý nghĩa như thế nào đối với bản thân chị nói riêng và cộng đồng nghiên cứu khoa học nói chung?

Giải thưởng có ý nghĩa vô cùng to lớn cho các nhà khoa học trẻ. Đây không chỉ là một giải thưởng, một vinh dự mà còn thể hiện sự ghi nhận của Trung ương Đoàn thanh niên và Bộ Khoa học và công nghệ cho những nỗ lực và kết quả nghiên cứu của tôi cùng với nhóm nghiên cứu. Hơn thế nữa, giải thưởng còn thể hiện thông điệp về niềm tin, sự kỳ vọng đến những người làm khoa học trẻ của các cấp lãnh đạo và nhà nước. Trong quãng đường sau này, chắc chắn giải thưởng sẽ là sự nhắc nhở tôi cần phải nỗ lực hơn nữa để chinh phục những thử thách khoa học cao hơn, xứng đáng với vinh dự mà mình đã được nhận.

Từ những ngày đầu theo dõi danh sách đề cử, tôi thấy top 20 của năm nay đều là những nhà khoa học có thành tích khoa học công nghệ rất "khủng". Vì vậy, tôi khá bất ngờ khi biết bản thân là 1 trong 10 cá nhân được vinh danh với giải thưởng Quả cầu vàng năm 2021. Sau đó là cảm giác tự hào khi nhận được giải thưởng danh giá này. Điều đó cho thấy những nỗ lực của bản thân đã được ghi nhận, đồng thời là sự tin tưởng, động viên và hỗ trợ của gia đình, lãnh đạo, đồng nghiệp, bạn bè dành cho mình đã gặt hái được kết quả xứng đáng.

Bí quyết nào giúp chị vừa nuôi dưỡng

đam mê đối với nghiên cứu khoa học, đồng thời cân bằng giữa cuộc sống gia đình và công việc?

Tôi đến với nghiên cứu khoa học thực sự như một cái "duyên". Từ thời sinh viên, tôi vốn không phải là một nhân tố nổi bật giữa một rừng "anh tài" của Trường ĐH Công nghệ với nhiều giải quốc gia, quốc tế từ thời cấp III đến đại học. Lần đầu tham gia nghiên cứu khoa học là tại hội nghị sinh viên nghiên cứu khoa học do Nhà trường tổ chức. Nhưng sau quá trình nghiên cứu, tôi dần dần nhận ra, mỗi cá nhân lại có những thế mạnh khác nhau. Việc nghiên cứu khoa học không chỉ cần nền tảng kiến thức tốt, mà còn cần liên tục tiếp thu những kiến thức cập nhật và quan trọng là sự sáng tạo của chính bản thân để mở ra những con đường mới. Từ đó đến nay, mỗi một sự thành công trong nghiên cứu khoa học, mỗi một công bố quốc tế đã mang lại cho tôi

một niềm vui nho nhỏ khi những nỗ lực và cố gắng của mình được ghi nhận.

Đối với tôi, công việc giảng dạy, nghiên cứu khoa học hay chăm sóc gia đình chưa bao giờ là gánh nặng hay áp lực. Tuy nhiên, việc cân đối giữa giảng dạy - học tập - nghiên cứu - xã hội và gia đình đã trở thành một bài toán tối ưu phức tạp hơn. Tôi cố gắng để có thể quản lý thời gian một cách khoa học hơn, chia nhỏ các khoảng thời gian trong ngày để làm các công việc khác nhau. Từ đó, có thể đảm bảo hoàn thành các công việc đúng thời gian, giảm áp lực cho bản thân, đồng thời có thời gian dành cho gia đình và những sở thích cá nhân khác.

Bước ngoặt nào đã giúp chị trưởng thành hơn và vượt qua những khó khăn trên con đường nghiên cứu?

Năm 2015 là lần đầu tiên tôi có một công bố trên tạp chí ISI Q1 (tạp chí Database của nhà xuất bản Oxford) với vai trò tác giả chính. Mặc dù đây không phải là công bố khoa học đầu

tiên, cũng không phải lần đầu tiên tôi có bài ISI Q1, nhưng lại là công bố đầu tiên mà tôi là tác giả chính, được giáo sư yêu cầu chủ động từ bước lên ý tưởng, thực nghiệm đến bàn thảo. Khi được định hướng công bố tại một tạp chí ISI Q1 có chất lượng, thật sự là cách tiếp cận vấn đề, định hướng giải quyết khác rất nhiều, và khối lượng công việc cũng lớn hơn nhiều so với những nghiên cứu ở mức độ trung bình. Tôi luôn coi đó là cột mốc quan trọng, đánh dấu một bước trưởng thành của bản thân trong quá trình nghiên cứu, tạo cho tôi một bước tiến vững chắc và kinh nghiệm cũng như sự tự tin trong những nghiên cứu sau này.

Điều khó khăn nhất trong con đường nghiên cứu chính là vượt qua được những giai đoạn bế tắc về ý tưởng. Đặc biệt, đối với lĩnh vực công nghệ thông tin mà tôi đang theo đuổi, mang tính chất cạnh tranh rất cao về cả số lượng nghiên cứu, cũng như công trình khoa học được công bố. Vì vậy, để tìm ra một ý

TS LÊ HOÀNG QUỲNH

Lĩnh vực: Công nghệ thông tin, chuyển đổi số và tự động hóa

03

- 📅 Năm sinh: 1987
- 🏢 Đơn vị công tác: Trường Đại học Công nghệ, ĐHQG Hà Nội
- ➡️ Đơn vị để cử: Đại học Quốc gia Hà Nội

THÀNH TÍCH KHOA HỌC CÔNG NGHỆ

- 2 bằng độc quyền sáng chế quốc gia.
- 3 bài báo khoa học đã công bố trên tạp chí khoa học quốc tế thuộc danh mục Q1 (1 bài là tác giả chính)
- 22 bài báo khoa học đã công bố trên hội thảo khoa học quốc tế
- Đạt các giải thưởng quốc tế được tổ chức bởi các cộng đồng nghiên cứu uy tín: Top 1 trong nước, top 3% thế giới cuộc thi Women in Data Science (WiDS) Datathon 2021...
- Là thành viên nhóm nghiên cứu phát triển sản phẩm DSMiner, đã lọt vào vòng chung khảo cuộc thi nhân tài đất Việt 2020.

tưởng nghiên cứu thú vị, có tính mới mẻ, có bản sắc và được cộng đồng nghiên cứu thừa nhận thực sự không phải là chuyện đơn giản.

Hơn thế nữa, khoa học không phải là một con đường thẳng trải đầy hoa hồng, bởi vì ý tưởng và thực nghiệm hoàn toàn khác xa nhau. Chưa kể, đôi khi tôi còn bị ảnh hưởng bởi thời gian dành cho gia đình và công tác xã hội khác, nên những áp lực về thời gian và tiến độ có lẽ còn trở nên nặng nề hơn. Để nuôi dưỡng được đam mê khoa học, vượt qua được những cột mốc khó khăn trong con đường nghiên cứu, không có gì ngoài tinh thần học hỏi, không ngại khó, không ngại rút kinh nghiệm và luôn coi mỗi thất bại là một bài học quan trọng. Sự kiên nhẫn và bình tĩnh chắc chắn sẽ là liều thuốc tốt nhất để lấy động lực đi tiếp sau mỗi lần gặp trở ngại.

Thời gian tới, chị có những định hướng như thế nào đối với nghiên cứu khoa học và giảng dạy?

Về giảng dạy, tôi có mong muốn định hướng

cho các sinh viên tiếp cận sớm hơn với nghiên cứu khoa học. Điều này không chỉ có ích cho các em trong việc tiếp cận tri thức, sớm có các thành tích về công bố khoa học, mà còn giúp các em hoàn thiện các kỹ năng mềm, khả năng tự học. Nếu được định hướng và thử sức với nghiên cứu khoa học sớm hơn, các em sẽ hiểu rõ hơn về sự khác biệt của các hướng đi khác nhau, từ đó lựa chọn con đường phù hợp với bản thân.

Về nghiên cứu, hiện tôi vẫn đang thực hiện song song hai hướng nghiên cứu trong lĩnh vực Khoa học dữ liệu, về Xử lý ngôn ngữ tự nhiên trong văn bản y sinh học và Khai phá dữ liệu kinh doanh. Đối với hai hướng nghiên cứu này, ngoài việc tiếp tục hoàn thành những nghiên cứu còn đang dang dở, tôi đang bước đầu đưa các nghiên cứu xử lý ngôn ngữ tự nhiên trong văn bản y sinh học về với tiếng Việt và cố gắng để các nghiên cứu về khai phá dữ liệu kinh doanh không chỉ nằm ở các phần mềm ứng dụng mà còn có thể có các công bố quốc tế tốt.

Cảm ơn TS về cuộc trò chuyện.

Nữ giảng viên "truyền lửa" cho sinh viên KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO vì cộng đồng

GIÁO DỤC VỐN LÀ MỘT NGÀNH TRONG PHÂN KHÚC HOẠT ĐỘNG PHI LỢI NHUẬN RẤT KHÓ TÌM ĐƯỢC HƯỚNG KHỞI NGHIỆP. THEO TƯ DUY THÔNG THƯỜNG, NGƯỜI GIÁO VIÊN SẼ ĐƯỢC TÔN VINH KHI DÀNH TRỌN TÂM HUYẾT CHO GIÁO DỤC MÀ KHÔNG MÀNG ĐẾN LỢI ÍCH CỦA CÁ NHÂN. CŨNG LÀ MỘT GIÁO VIÊN, SONG TS. BÙI THỊ THANH HƯƠNG LẠI TƯ DUY THEO MỘT CÁCH KHÁC - KHỞI NGHIỆP VÀ SÁNG TẠO TỬ CHÍNH MỤC ĐÍCH PHI LỢI NHUẬN THEO HƯỚNG TIẾP CẬN PHỤC VỤ CỘNG ĐỒNG, NHẪM TẬN DỤNG CÁC NGUỒN LỰC ẨN TRONG XÃ HỘI ĐỂ CHUNG TAY GIẢI CÁC BÀI TOÁN KHÔNG CỦA RIÊNG AI. ĐƯỢC LỰA CHỌN LÀ ĐỒNG TRƯỞNG LÀNG "KINH TẾ TUẦN HOÀN" CHO TECHFES VIỆT NAM 2022 - BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM, TS. BÙI THỊ THANH HƯƠNG TỰ TIN CHIA SẺ: "KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO VÌ CỘNG ĐỒNG LÀ MỘT VIỆC KHÓ NHƯNG VỚI TÔI, LÀM ĐƯỢC VIỆC KHÓ LẠI LÀ THÁCH THỨC HÀO HỨNG MÀ TÔI MUỐN THEO ĐUỔI".

 DI VIÊN

KHỞI NGHIỆP TỪ GIÁO DỤC - VẤN ĐỀ THÁCH THỨC NHIỀU HƠN CƠ HỘI

Với TS. Bùi Thị Thanh Hương, được làm việc với các sinh viên là niềm hạnh phúc, nguồn cảm hứng sáng tạo không bao giờ vơi cạn. Năm học 2019 - 2020, chị cùng nhóm sinh viên say sưa nghiên cứu sáng tạo "Mobile App PM2.5 cảnh báo ô nhiễm bụi mịn tại các trường học"- công trình đạt giải sinh viên NCKH cấp Bộ - đã góp phần chung tay cùng cộng đồng nhận biết thực trạng ô nhiễm bụi mịn tại các trường học hiện nay tại Hà Nội. Đồng thời, hệ thống cảnh báo ô nhiễm bụi mịn tại các trường học cũng nhận được giải thưởng dự án cộng đồng xuất sắc trong Hội thi Nghiệp vụ Giảng viên giỏi do Cục nhà giáo và Cán bộ quản lý giáo dục - Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức năm 2020.

Năm học 2020-2021 TS. Bùi Thị Thanh Hương tiếp tục say sưa khởi nghiệp, sáng tạo cùng 3 nhóm sinh viên với 3 dự án phục vụ cộng đồng trong giáo dục: (1) Chatbot - Gia sư nhân tạo môn Hóa học (phần mềm luyện thi Hóa học miễn phí tự động trên Facebook) (2) Star Edu - Thiên thần giúp việc cho

giáo viên chủ nhiệm (ứng dụng di động miễn phí hỗ trợ cho các giáo viên chủ nhiệm trong đánh giá rèn luyện đạo đức cho học sinh) (3) 3SR - mạng xã hội tái tuần hoàn rác thải thông minh (một ứng dụng di động miễn phí hỗ trợ phân loại và thu gom rác thải tại các trường học). TS. Hương chia sẻ "Tôi chọn cách thấp lên ngọn lửa đổi mới sáng tạo, ước mơ tự xây dựng cuộc sống của chính mình cho các em sinh viên thực chất là phương pháp giáo dục bằng truyền cảm hứng, biến quá trình giáo dục trở thành quá trình tự giáo dục, một phương pháp giáo dục theo tôi là độc đáo và nhiều thành tựu hơn cả".

Vậy làm sao để những sáng tạo vì cộng đồng trên trở thành những dự án khởi nghiệp để các sinh viên sẽ có cơ hội trải nghiệm thực sự, thử thách bản thân để không lãng phí giai đoạn đầy sáng tạo và nhiệt huyết này? So với các ngành khác, phải chăng giáo dục là một ngành nghề rất khó khởi nghiệp, sáng tạo? Các bài toán vị trí việc làm trong giáo dục rất quen thuộc: giáo viên - làm công; nhà quản lý giáo dục - làm công. Hầu hết các sinh viên sư phạm tốt nghiệp sẽ ổn định với vai "làm thuê", cống hiến sức

lực và trí tuệ cho các trường công lập, dân lập, tập đoàn giáo dục hay tự mở lớp dạy thêm bằng uy tín và sự tin tưởng của phụ huynh. Có khi nào, các bạn nghĩ đến việc đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp trong giáo dục để không “sấm vai” là người làm công ăn lương theo một mô thức truyền thống?

Giáo dục vốn là một ngành trong phân khúc hoạt động phi lợi nhuận rất khó tìm được hướng khởi nghiệp. Theo tư duy thông thường, người giáo viên sẽ được tôn vinh khi dành trọn tâm huyết cho giáo dục mà không màng đến quyền lợi của cá nhân. Cũng là một giáo viên, song TS. Bùi Hương lại tư duy theo một cách khác - khởi nghiệp và sáng tạo bằng chính mục đích phi lợi nhuận theo hướng tiếp cận phục vụ cộng đồng nhằm tận dụng các nguồn lực ẩn trong xã hội để chung tay giải các bài toán không của riêng ai. “Khởi nghiệp sáng tạo vì cộng đồng là một việc khó nhưng với tôi, làm được việc khó lại là thách thức hào hứng mà tôi muốn theo đuổi”, TS. Bùi Thị Thanh Hương tự tin chia sẻ.

KHOẢNG KHỞI NGHIỆP TỪ GIÁO DỤC TÁI TUẦN HOÀN RÁC THẢI THÔNG MINH - CHIA KHÓA CỦA KẾT NỐI CỘNG ĐỒNG LÀM GIÁO DỤC

TS. Bùi Thị Thanh Hương dành 6 năm để thử sức trải nghiệm và khám phá những lĩnh vực mới khác với hướng nghiên cứu khi hoàn thành luận án tiến sĩ, từ mô hình nông nghiệp thông minh (smart agriculture) tại Israel, Đài Loan; nghiên cứu những mô hình ứng dụng thiết bị

đi động trong giáo dục (BOYD) tại Australia đến các hình thức giáo dục vì mục tiêu phát triển bền vững tại Singapore và Trung Quốc. Sáu năm sau, khi có dịp thăm lại địa bàn nghiên cứu từ thời làm luận án ngày nào, tiềm thức về rác thải lại dội về trong cô. Cô vẫn nhớ, Việt Nam thuộc top 5 châu Á về lượng rác thải nhựa và top 20 thế giới về rác thải sinh hoạt. Năm 2006, JICA đã triển khai dự án phân loại rác tại nguồn 3R, ghi nhận lượng rác chôn lấp đã giảm 30%, giảm chi phí xử lý rác, kéo dài tuổi thọ các bãi chôn lấp... Một năm sau khi dự án 3R dừng, người dân coi việc “xách 3 túi đi đổ rác” là việc làm “ngốc nghếch”. Vậy đâu là nguyên nhân dẫn đến “cái chết” của một thói quen tốt vừa mới manh nha hình thành?

Nhóm 6 sinh viên khởi nghiệp của Trường ĐH Giáo dục, ĐHQGHN đồng hành cùng cô giáo trong dự án khởi nghiệp “3SR – mạng xã hội tái tuần hoàn rác thải thông minh” đã gạt hái bội thu các giải thưởng và thu hút được sự quan tâm sâu rộng từ cộng đồng. Là một trong 5 dự án xuất sắc nhất của EdTech Việt Nam 2021, được truyền thông nhắc đến nhiều trong thời gian vừa qua, 3SR tiếp tục khẳng định với giải Ba và

giải Đới thi được yêu thích nhất trong cuộc thi “Ý tưởng sáng tạo, khởi nghiệp VNU 2021”. Bởi vậy, 3SR trở thành một trong hai START UP thu hút được nhiều nhà đầu tư nhất trong TECHFEST Connect 2021, hiện đang đóng vai trò quan trọng trong liên minh không rác thải của Việt Nam và mạng lưới các trường học không rác thải - zero waste in school. Mang trong mình sứ mạng của một tổ chức giáo dục tái tuần hoàn rác thải thông minh, 3SR tiếp cận kết nối cộng đồng bằng công nghệ và mạng lưới, theo đuổi giá trị của “một cuộc sống không có rác thải” hướng đến tầm nhìn của một tổ chức giáo dục tái tuần hoàn rác thải hàng đầu Việt Nam và tiến tới mở rộng thị trường trong khu vực và trên thế giới.

Dự kiến trong hai năm tới, 3SR sẽ triển khai ở 30 trường tại Hà Nội, 20 trường ở Đà Nẵng và 30 trường tại TP.HCM. Sau đó, sẽ lan ra các nước trong khu vực và trên thế giới. 3SR phát triển trên 3 trụ cột: (1) Công nghệ Mobile App SR1 trên Apple Store và CH Play cho phép tích điểm đổi quà hoặc tiền trong mạng lưới liên kết với các hãng thương mại điện tử Lazada, Shopee, Tiki, Grab và web server quản trị dữ liệu người dùng và quản lý hoạt động thu gom một cách thông minh nhất; (2) Chương trình giáo dục STEM+ tái tuần hoàn rác thải thông minh tích hợp bài học, chủ đề

từ Mầm non, Tiểu học, THCS, THPT vừa hỗ trợ các trường tìm lời giải cho bài toán giáo dục môi trường và giáo dục bền vững, đặc biệt là giáo dục theo tiếp cận STEM+ tại các trường học hiện nay; (3) Hệ sinh thái khởi nghiệp, sáng tạo của học sinh sinh viên về kinh tế tài nguyên rác tại Việt Nam hiện nay.

RÁC THẢI VÀ CỘNG ĐỒNG: TỪ VÔ GIÁ TRỊ ĐẾN VÔ GIÁ

3SR bắt đầu từ những thứ xã hội “vứt bỏ”: rác thải giấy, rác thải nhựa, rác thải hữu cơ kết nối các doanh nghiệp thực hiện trách nhiệm xã hội của mình bằng các dự án kinh tế tuần hoàn tái tuần hoàn rác thải giấy, tái tuần hoàn rác thải nhựa, tái tuần hoàn rác thải hữu cơ. Bằng hướng tiếp cận độc đáo, mới lạ, 3SR lựa chọn hợp tác với các doanh nghiệp có uy tín ở Hoa Kỳ, Đức và Thái Lan để khai thác có hiệu quả ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong kinh tế tuần hoàn rác thải tại các trường học ở Việt Nam. Xác định “giáo dục tái tuần hoàn rác thải thông minh” là cống hiến độc đáo của cuộc đời mình, được lựa chọn là đồng trường làng “kinh tế tuần hoàn” cho TECHFES VIỆT NAM 2022 - Bộ Khoa học và Công nghệ Việt Nam, TS. Bùi Thị Thanh Hương tiếp tục truyền lửa đam mê khởi nghiệp vì cộng đồng đến các sinh viên cộng tác cùng mình hoàn thành sứ mệnh “vì trường học không có rác thải - zero waste in school”. Các trường học lan tỏa đến với cộng đồng, hình thành nên văn hóa ứng xử với tài nguyên rác - một điều vô giá với Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Biểu tượng HỔ

trong tâm thức
văn hóa Việt Nam

KHI NGHĨ ĐẾN BIỂU TƯỢNG HỔ - NHỮNG ĐẶC ĐIỂM, TÍNH CHẤT, Ý NGHĨA CỦA NÓ – KHÔNG GÌ TIỆN HƠN LÀ TA ĐẶT NÓ BÊN CẠNH NHỮNG BIỂU TƯỢNG VĂN HÓA KHÁC NHƯ RỒNG, PHƯỢNG, THUỜNG LUÔNG (GIAO LONG), ĐẠI BÀNG, TRÂU, NGỰA, LỢN, MÈO, GÀ, CHÓ, LỢN, KHỈ, RẮN,... MỖI LOÀI VẬT ĐỀU LÀ NHỮNG BIỂU TƯỢNG RIÊNG.

VỚI HỔ, ĐÓ VÓN LÀ MỘT LOÀI THÚ HOANG DÃ, SẼN MÒI ĐỘNG VẬT, CÓ SỨC MẠNH KỶ LẠ VÀ TẬP TÍNH HOẠT ĐỘNG MẠNH MẼ, HUNG DŨ VÀ RẤT NGUY HIỂM.

NHÌN NHẬN HỔ DƯỚI GÓC ĐỘ VĂN HÓA DÂN TỘC, ÍT NHẤT TA NHẬN RA NGAY DÃY BIỂU TƯỢNG QUEN THUỘC: CHÚA – ÔNG – MA – CON DÀNH CHO LOÀI HỔ.

 NGUYỄN HÙNG VĨ

Nhà nghiên cứu văn hoá dân gian

CHÚA SƠN LÂM

Người ta mệnh danh Hồ là Chúa sơn lâm hay là Chúa tể rừng xanh. Không ai gọi nó là vua sơn lâm cả. Chúa là “chủ”, dưới vua một bậc. Vua thì cai quản tất cả, còn chúa thì chỉ ở một địa hạt, một lĩnh vực nào đó. Địa hạt của Hồ là rừng xanh, nó cai quản mệnh mông núi đồi, bạt ngàn rừng núi mà với người xưa là vô cùng bí ẩn, đáng sợ. Hồ có sức mạnh phi thường, hàm khỏe, vuốt cứng, thoát ẩn thoát hiện, phi nhanh như gió: “Vân tòng long, phong tòng hổ”. Nó có thể săn các loài khác tử bé như chồn cáo, lớn như trâu bò. Các động tác chạy, nấp, rình, nhảy, vỗ, tát, ngoạm, moi, kéo đều rất quả quyết, đột xuất, chính xác và hiệu quả. Tiếng gầm của Hồ có một âm sắc kỳ lạ khiến thú nhỏ có thể tê liệt thần kinh mà chết giấc, các loài chim thú khác nháo nhác, cả cánh rừng như nín thở. Muôn loài thú khiếp sợ uy vũ của Hồ.

Từ tính chất biểu tượng CHÚA này, Hồ được coi là mang phẩm cách chiến binh, hơn nữa, là võ tướng dũng mãnh. “Trướng hùm mở giữa trung quân” (Nguyễn Du), “Văn cò - Võ cọp” (tục ngữ với nghĩa xiêm quan văn thêu phượng, xiêm quan võ thêu Hồ). Ngũ Hồ canh giữ bốn phương trung tâm là Đông - Tây - Nam - Bắc. Ngũ Hồ cũng là năm cánh quân trong biên chế quân đội thời xưa... Người nóng giận hành động mạnh mẽ thì dân gian thường gọi là “hùng hùng hổ hổ” (hùng là gấu).

Nhưng rồi cũng có khi, “như hổ đói vẫy đuôi xin cứu nạn” (Nguyễn Trãi), đó là hàng loạt tướng tá quân xâm lược nhà Minh xin hàng trong chiến thắng khởi nghĩa Lam Sơn anh hùng. “Thấp mưu hùm đã sa cơ cũng hèn” (Nguyễn Du), đó là cảnh Từ Hải bị thua mưu hèn Hồ Tôn Hiến.

ÔNG BA MƯƠI

Ông là một danh từ tôn xưng ngày xưa: ông trời, ông trăng, ông công, ông táo, ông thánh, ông thần... Nó không phải là một chức vụ mà đó là sự tôn sùng trong văn hóa tín ngưỡng.

Tranh ngũ hổ Hàng Trống

Người ta gọi Hồ bằng nhiều danh xưng gắn với ÔNG: ông Hồ, ông Khái, ông Hùm, ông Cọp, ông Kẽnh. Mỗi tên gọi có một lai nguyên từ vựng riêng, thú vị về mặt văn hóa.

Riêng với “Ông ba mươi” đã có dấu hiệu ghi chép từ xa xưa. Sách Lĩnh Nam chích quái (thế kỷ XIV – XV), ở truyện Mộc tinh đã có ghi việc cây chiên đàn cao ngàn nhẫn hóa ra quỳ Xương cuồng (tinh Hồ dữ) mà hàng năm, vào đêm ba mươi Tết, nhân dân phải thắp hương khấn vái để cho cuộc sống an lành.

Cội nguồn của nó, chắc chắn là từ những ứng xử dân gian. Nhân dân đã hiểu tập tính săn đêm của Hồ. Hồ có thể săn mỗi cả ban ngày nhưng mắt Hồ tinh bằng 6 lần mắt người, tai Hồ thính chỉ thua tai chó nên trong đêm tối, Hồ có thể xác định con mồi một cách chính xác để hành động vỗ chụp. Với không gian có con người sống, Hồ thường tiếp cận vào những đêm tối trời. Với tín ngưỡng kiêng kỵ gọi tên thật vua chúa, thánh thần và những loài đem lại tai vạ cho con người, nhân dân đã

dùng tập tính này để gọi trại tên Hồ thành Ông ba mươi để không đem lại rủi ro cho mình.

Sau này, với sáng tạo truyện cổ tích loài vật, cũng có nơi kể chuyện Hồ từ thiên đường bị đày xuống trần gian vì có lỗi với Ngọc hoàng. Tính hung dữ vẫn còn nhưng tai nghe thì bị giảm nhiều phần thính lực để bớt hại. Ai săn được Hồ, được thưởng 30 quan tiền nhưng cũng bị phạt 30 hèo vì đã làm loài Hồ giận. E đó cũng là một tập tục khi “ăn của rừng rưng rưng nước mắt”.

MA TRÀNH

Chữ “trành” và chữ “xương” trong “Xương cuồng” là một, đọc hai âm khác nhau. Các từ điển đều chú nghĩa là: người xưa tin rằng, người chết vì Hồ giết, hồn không siêu thoát được nên nhập lại vào thân Hồ làm Ma trành, dẫn đường cho Hồ về bắt người khác.

Chuyện ma trành được ghi trong sách Tang thương ngẫu lục của Phạm Đình Hồ thế kỷ XVIII. Như đã nói ở trên, truyện Mộc tinh nói quỷ Xương cuồng từ cây chiên đàn, thì đó là “quỷ”. Người Mường, đồng tộc xưa của người Kinh, trong tác phẩm Đẻ đất đẻ nước có chương Chặt Chu và chương săn Moong lồ. Moong lồ cũng là con Hồ lớn, biến từ cây Chu mà ra. Hai mô típ là song hành. Hồ vốn

từ rừng mà rừng là tập hợp rộng lớn của cây: nó từ rừng mà ra.

Tập tính “quen ăn bén mùi” trở lại nơi con mỗi củ để ăn tiếp, tập tính săn trong đêm tối, thế giới bí ẩn của quỷ ma đã tạo nên niềm tin ma trành sẽ trở về bắt tiếp những người khác. Người ta làm những miếu thờ Hồ ở đầu làng hoặc cửa rừng để hương khói, cúng lễ mong tai qua nạn khỏi.

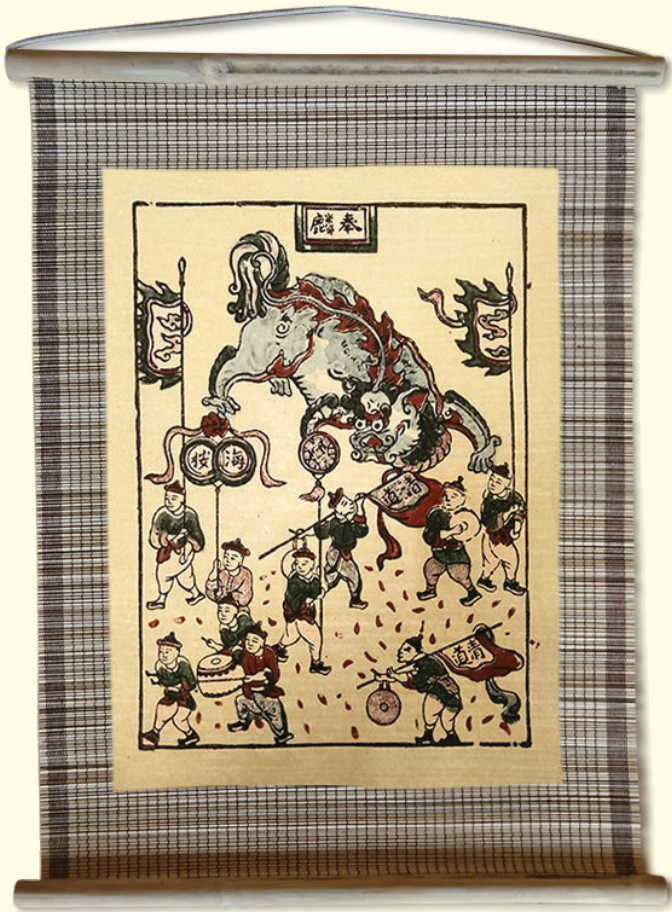
Tiếp tục biểu tượng này là những câu chuyện người hóa Hồ và Hồ hóa người. Trong tác phẩm Thủy kinh chú (Lịch sử địa lý văn hóa về các dòng sông) của Lịch Đạo Nguyên giữa thời Bắc thuộc (V – VI), khi viết về 5 con sông chảy trên đồng bằng Bắc bộ, đến đoạn Bắc Ninh ngày nay, có ghi chuyện về viên thư lại xứ này, ngày đến công sở làm việc như bình thường, nhưng đêm về nhà lại hóa ra Hồ. Hơn 800 năm sau, các tác giả Đại Việt sử ký toàn thư chép bi kịch về Thái sư Lê Văn Thịnh hóa Hồ vào đời Lý trên hồ Dâm Đàm và bị bắt đày đi Thao Giang. Sử ký nằm dưới lớp sương mù huyền thoại như sương khói Hồ Tây mà đến nay vẫn chưa thể minh định sử thực của cung đình Lý triều xa xưa. Cái típ truyện hóa Hồ có sức sống lâu bền và có thể dùng nó để diễn đạt những điều khó nói của sự thật. Thế kỷ XVIII, lại Phạm Đình Hồ ghi truyện Hóa Hồ trong tác phẩm Vũ trung tùy bút về một chàng nông phu vùng Sơn Vi vào rừng, một ông tiên dụ khoác da Hồ, anh đã hóa Hồ mà về nhà gâm thét khiến vợ con hoảng sợ. Anh buồn bã trở lại rừng, nằm trên phiến đá. Ông tiên đã lột da Hồ cho anh. Anh trở về phổ chuyện cùng làng nước. Tất cả kinh ngạc khi cởi áo anh ra thì lột lột da vẫn còn nguyên vẹn.

Từ Ma trành đến “hóa Hồ” nằm trong chuỗi liên tưởng biểu tượng MA này.

CON HỒ

“Hộp dẫu con Hồ anh ơi” là câu hát nhại làn điệu chèo vui vẻ. Dân gian gọi Hồ là

“con” nhưng nhiều loài vật khác. Hổ hiện ra trong tính hiện thực trần trụi: một loài thú. Vì Hổ là “con” nên con người có thể đuổi, đánh, bẫy, bắt, giết... nó như nhiều thú vật khác.

Trong một vài di chỉ thuộc văn hóa khảo cổ học Hòa Bình có niên đại vài vạn năm, người ta đã thấy xương và vuốt Hổ. Rõ nhất là trên đồ đồng thuộc văn hóa khảo cổ học Đông Sơn lớp muộn (trước và sau công nguyên) hình ảnh Hổ đã xuất hiện, tuy không nhiều như chim hay hươu, nhưng cách diễn đạt khá phong phú. Có hình Hổ khắc đúc trác diên nghiêng đang đi, chạy hoặc đang cắn vào chân hươu (săn mỗi), cũng có hình Hổ ngồi, hai chân trước đưa lên với dáng sắp vồ hoặc tát, phía trước là một chiến binh đang dương nỏ bắn lại, sau chiến binh là một chú chó trong tư thế sẵn sàng xông vào. Dấu tích của việc săn Hổ cổ xưa.

Người ta săn Hổ để trừ tai họa và cũng có thể chén Hổ. Bộ lạc săn được Hổ thường lưu giữ da, nanh, vuốt để ghi lại chiến tích

và khẳng định đẳng cấp hùng mạnh của mình. Sử ký ghi vào thời nhà Đinh, nhà Lê đã nhốt Hổ vào cũi để trị tội tử tù hoặc trấn áp tội phạm. Cảnh săn Hổ rõ nhất được ghi rành rẽ trong tấm bia Đại Việt quốc Lý gia đệ tứ đế Sùng thiên Diên linh tháp bi, khắc năm 1121 là một bảo vật quốc gia vì giá trị của nó. Cảnh biểu diễn sân Hổ diễn ra buổi chiều trung thu sau pháp hội lễ Phật trên sông Hồng. Đắp đài cao cho vua đứng xem, Hổ găm thét âm âm lao xuống núi, lính ngự lâm quân cầm lọng trĩ cán son, bắn cung múa kiếm quay bắt Hổ.

Trong địa chí các địa phương ghi lại nhiều phường săn Hổ nổi tiếng như Thanh Thủy (Lệ Thủy, Quảng Bình), Vĩnh Thủy (Vĩnh Linh, Quảng Trị). Phường săn làng Vĩnh Thủy trước 1945 được triều đình vời vào kinh thành Huế, thả Hổ săn cho vua và quần thần xem. Nay ở nhà văn hóa xã, con lưu giữ tấm lưới săn, giỏ và giáo mác săn Hổ ngày xưa.

Cùng dãy biểu tượng CON này, ta thấy nhiều hình ảnh Hổ trong truyện ngụ ngôn và truyện cười dân gian. Ở đây, con Hổ vũ dũng nhưng hay quên, trí tuệ kém, hữu dũng vô mưu, bị con người và nhiều loài vật như cóc, khỉ, thỏ nhỏ bé dùng mưu mẹo đánh lừa. Cũng là con người thô: trí tuệ, tinh thần cộng đồng, công cụ và vũ khí của con người dẫn chiến thắng sự sợ hãi, làm chủ thiên nhiên, làm chủ thế giới.

CHÚA – ÔNG – MA – CON, đó là cách nói gọn những đặc điểm cũng như ý nghĩa hàm ẩn của biểu tượng Hổ trong tâm thức văn hóa Việt Nam vậy.

thịt mỡ, dưa hành...

PGS.TS PHẠM VĂN TÌNH

Mỗi khi Tết đến, mọi người dân Việt Nam từ xưa đến nay đều nhớ đến hai câu ca dao:

Thịt mỡ, dưa hành, câu đối đỏ,

Cây nêu, tròng pháo, bánh chưng xanh.

Đọc lên, ta thấy có sáu sản vật (thịt mỡ, dưa hành, câu đối, cây nêu, tròng pháo, bánh chưng). Sáu sản vật đơn giản thế thôi mà làm nên cái tết truyền thống đủ đầy. Khi đến Tết, nhà nhà đều lo sửa sang, trang hoàng nhà cửa sao cho khang trang, sạch đẹp. Thường thì đến Tết Ông Công Ông Táo (23 tháng Chạp) là chuyện tu sửa nhà cửa đã xong rồi. Lúc ấy, chủ nhà sẽ trịnh trọng dán đôi câu đối (mực Tàu viết trên nền giấy đỏ) vào hai bên cột nhà (ở giữa có gian thờ) để mong cầu lộc, cầu phúc cho cả nhà. Ngày 30 sẽ dựng cây nêu (cây tre cao, trên có treo các thứ như trâu cau, bùa chú để trừ ma quỷ) trước cửa. Lửa cháy hồng trong bếp, có nổi bánh chưng đang bốc hơi nghi ngút với mùi thơm của gạo nếp, của lá dong lan tỏa khắp nơi. Một không khí thật an lành và ấm cúng.

Nhưng nói gì thì nói, “thịt mỡ, dưa hành” vẫn là hai món ăn quen thuộc, gắn liền với ngày tết cổ truyền, đượm chất dân tộc nhất.

Thịt mỡ ở đây là từ thịt lợn. Thịt lợn là một trong những nguồn thực phẩm số một của mọi người Việt trong cuộc sống hàng ngày, đặc biệt là những dịp tết nhất, giỗ chạp, hội hè... Giống như các món ăn thông thường khác (như rau muống, rau cải, cà pháo, tương...), thịt lợn ta vẫn ăn hàng ngày mà không thấy

chán. Thịt lợn là thực đơn không thể thiếu. Nó có mặt trong mọi bữa ăn, từ bình dị đời thường đến cầu kì sang trọng.

“Thịt mỡ” ở đây dĩ nhiên là thịt lợn có nhiều mỡ (phân biệt với thịt nạc). Nhưng thịt mỡ còn bao hàm các loại thịt được phân loại, lọc ra khi người ta giết lợn: mỡ phân, mỡ bàng xang, thịt ba chỉ, thịt vai, thịt móng sấn, thịt chân giò... Vào ngày Tết trước đây, sau khi lọc hết mỡ phân, rán lấy mỡ nước để dành ăn hết tháng giêng, thịt nạc thăn được đem giã giò lụa, số thịt còn lại đều được chế biến thành các món ăn cho ngày Tết.

Trước hết, không thể không có món giò mỡ. Nguyên liệu đơn giản chỉ là thịt ba chỉ, hay thịt móng sấn, để cả bì, thái thành những miếng khá to, dài, ướp mắm muối, gia vị, hạt tiêu, trộn thêm ít mộc nhĩ, đào đều... rồi đem xào kĩ. Khi thịt còn đang nóng thì đổ vào một chiếc mo cau to bản (đã lột vỏ) rồi nhanh tay cuộn tấm mo cau cho chặt, lựa thành cây giò hình trụ rồi dùng lạt giang buộc khít (theo chiều ngang và chiều dọc). Tiếp đó, dùng hai cái nẹp (thường bằng hai thanh gỗ dẹp bào phẳng hay bằng tre già pha đôi) nẹp hai bên cái giò. Siết vừa đủ để nước mỡ chảy ra một phần rồi treo lên cao, nơi thoáng gió, sao cho cây giò nguội dần. Cái lạnh mùa đông làm cho thịt bên trong đông lại và gắn kết thành một khối. Chỉ qua một đêm, khối thịt trong mo cau đã khá rắn chắc. Lúc ấy, ta có thể dùng dao sắc cắt thành từng khoanh vừa phải. Mặt giò rất đa dạng về màu sắc: có màu trắng thịt mỡ, có màu ngà ngà của bì, có màu đen điểm tuyết của mộc nhĩ. Đặt khoanh giò vào đĩa, nom đẹp như hoa.

Giò này còn gọi là "giò xào" do cách thức chế biến của nó. Cách thức này cũng làm y hệt cho giò thủ. Giò thủ là thịt lấy từ thủ lợn, trong đó có phần má, mũi và tai lợn. Vì thủ lợn có nhiều bì nên giò thủ ăn giòn và đỡ ngấy hơn.

Nhưng các món giò giàu lipit (mỡ) thường phải ăn kèm với dưa hành. Dưa hành là loại dưa muối bằng hành củ tươi. Hành ngoài đồng đã già (xuống dọc), người ta thu hoạch về phơi cho tái (sao cho lá héo còn lại củ). Cắt rễ, bỏ bớt vỏ ngoài, ngâm nước gio (cho trắng), rửa sạch để ráo rồi cho vào vại. Cứ một lượt hành một lượt muối mỏng, thêm mấy lát măng tươi hoặc hoa riếng (để giữ trắng). Sau đó đập vỉ và dùng vật nặng (như cối đá) nén thật chặt cho đến khi muối thấm vào hành, tiết ra nước dăng ngập hành. Phải đợi 4-5 tuần hành củ mới bắt đầu ngấu, độ chua vừa phải và có vị khá mặn (mới để lâu ăn dè được, có khi mấy tháng).

Thịt mỡ đi với dưa hành không chỉ để ăn cho có "món nợ món kia". Thực chất, đó là sự kết hợp khoa học trong nghệ thuật ẩm thực của ông cha ta.

Bởi dưa hành là một loại thực phẩm lên men chứa nhiều vi khuẩn có ích cho đường ruột, giúp bảo vệ và "nâng cấp" màng nhầy ruột và tạo ra các loại enzyme hỗ trợ tiêu hóa, tăng cường hệ miễn dịch bảo vệ cơ thể.

Ẩm thực người Việt luôn coi trọng sự hài hòa, cân bằng "âm dương". Vì vậy, việc ăn bánh chưng, giò mỡ với dưa hành sẽ làm bữa ăn đậm đà hương vị. Với thức ăn nhiều đạm, nhiều mỡ thì dưa chua tự nhiên sẽ làm người ăn không bị đầy, tiêu hóa tốt, rất có ích cho sức khỏe.

Vì thế, có thể nói, tổ hợp "thịt mỡ, dưa hành" trong câu ca dao trên là một tổng kết kinh nghiệm ẩm thực, đậm chất khoa học và mang một nét văn hóa Việt.

Mâm cơm "thịt mỡ dưa hành"

Mà nên mái ấm cho anh với nàng.

kể chuyện họ hàng nhà

hổ

Năm Dân, xin kể về họ hàng nhà hổ. Hổ thuộc Họ Mèo (Felidae). Đây là một họ động vật có vú trong Bộ Ăn thịt (Carnivora). Loài mèo nhà có tên khoa học là *Felis catus*. Mèo nhà đã gắn với cuộc sống của con người khoảng từ 7.000 đến 4.000 năm trước. Các thành viên của họ Mèo gồm các loài mèo lớn được biết nhiều đến như Sư tử, Hổ, Báo hoa mai, Báo đốm và Báo săn (mặc dù chúng có kích thước lớn, nhưng vẫn là hậu duệ của những loài mèo nhỏ đã tồn tại trước đây), và các loài mèo nhỏ hơn và ít được biết đến hơn như linh miêu tai đen, mèo gấm Ocelot, mèo cá, mèo rừng, và các loài khác. Hiện có 42 loài mèo đã được nhận dạng (nếu xem loài mèo Iriomote là phân loài thì còn 41) trên Trái đất đều có cùng tổ tiên. Các loài mèo có nguồn gốc ở châu Á và sau đó lan rộng đến các lục địa khác qua đường cầu đất. Thí nghiệm về ADN ty thể và ADN nhân tế bào hé lộ rằng các loài mèo tổ tiên đã tiến hóa thành 8 dòng chính phân tán qua ít nhất 10 lần di cư (theo cả hai hướng) từ lục địa sang lục địa qua cầu đất Bering và eo đất Panama, với chi *Panthera* là cổ nhất và chi *Felis* là trẻ nhất. Có khoảng 60% các loài mèo hiện đại được ước tính đã phát triển trong một triệu năm qua.

Hầu hết các loài mèo có một số nhiễm sắc thể đơn bội là 18 hoặc 19. Các loài mèo Tân thế giới (phân bố ở Trung và Nam Mỹ) có số đơn bội là 18, có thể do sự kết hợp của hai nhiễm sắc thể nhỏ hơn thành một nhiễm sắc thể lớn hơn. Trước phát hiện này, các nhà sinh vật học đã không thể thiết lập cây phân nhánh họ Mèo từ các hóa thạch do các hóa thạch của các loài mèo khác nhau tất cả đều trông giống nhau chỉ khác nhau về kích thước.

Các loài động vật họ mèo có đặc điểm chung là thú ăn thịt sống trên cạn, chúng có một số đặc điểm phân biệt với các loài thú ăn thịt khác, thể hiện ở răng, nanh, móng vuốt và khả năng săn đêm thông qua đặc điểm của mắt, chúng là các loài có cấu trúc cơ thể uyển chuyển và thích hợp với chiến lược săn mồi mai phục, đây cũng là các loài nổi tiếng tinh ranh và có ý thức lãnh thổ cao, sự tò mò và phần lớn là các loài động vật sống đơn độc (trừ sư tử).

Trong họ Mèo có 2 phân họ là phân họ Báo và phân họ Mèo. Phân họ Báo (Pantherinae) có hai chi là Chi *Panthera* Báo và Chi *Neofelis* Báo gấm. Loài hổ (*Panthera tigris*) nằm trong chi Báo *Panthera*. Phân họ Mèo (Felinae) có 12 chi. Mèo thuộc chi Gấm *Leopardus*

Chi Báo *Panthera* có 5 loài, bao gồm Hổ (*Panthera tigris*), Sư tử, (*Panthera leo*), Báo đốm hay báo đốm Mỹ (*Panthera onca*), Báo hoa mai (*Panthera pardus*) và Báo tuyết (*Panthera uncial*).

Loài Hổ (*Panthera tigris*) có nguồn gốc từ đông bắc châu Á, sau này khi khí hậu chuyển lạnh, tổ tiên của loài hổ hiện đại dần dần tiến hóa thành hai nhánh, lần lượt lan rộng về phía tây và nam, hình thành nên loài hổ Java (*Ptsondaica*) và loài hổ Bali (*Ptbalica*), hổ Caspi (*Ptvirgata*), hổ Sumatra

GS. NGND NGUYỄN LÂN DŨNG

(*Ptsumatrae*), hổ Đông Dương (*Ptcorbetti*), hổ Nam Trung Quốc (*Ptamoyensis*), hổ Siberia (*Ptaltaica*) và hổ Bengal và 8 loài phụ khác. Trong số đó, hổ Bali phân bố ở Bali, Indonesia và tuyệt chủng vào những năm 1940. Hổ Caspi phân bố từ Thổ Nhĩ Kỳ đến trung và tây Á, tuyệt chủng vào những năm 1970. Hổ Java phân bố trên đảo Java, Indonesia, và tuyệt chủng vào những năm 1980.

Về phân loại, loài Hổ (*Panthera tigris*) lại gồm 10 loài phụ sau đây: *Panthera tigris altaica* (hổ Siberi); *Panthera tigris amoyensis* (hổ Hoa Nam); *Panthera tigris balica* (hổ Bali) †; *Panthera tigris corbetti* (hổ Đông Dương); *Panthera tigris jacksoni* (hổ Mã Lai) – không là đơn vị phân loại hợp lệ?; *Panthera tigris sondaica* (hổ Java) †; *Panthera tigris sumatrae* (hổ Sumatra); *Panthera tigris tigris* (hổ Bengal); *Panthera tigris trinilensis* (hổ Trinil) † - không là đơn vị phân loại hợp lệ?; *Panthera tigris virgate* (hổ Caspi) †.

(Các phân loài đã tuyệt chủng được ghi kèm với ký hiệu †)

Chỉ còn 5 loài hổ hợp lệ và chưa bị tuyệt chủng là Hổ Siberi, Hổ Hoa Nam, Hổ Đông Dương, Hổ Sumatra và Hổ Bengal.

Năm 2017, Lực lượng chuyên trách về phân loại mèo của Nhóm chuyên gia nghiên cứu về các loài mèo của IUCN đã

sửa đổi phân loại họ mèo và hiện công nhận quần thể hổ ở lục địa châu Á là *Panthera tigris tigris*, và những con hổ ở quần đảo Sunda là *Panthera tigris sondaica*, như vậy theo cách phân loại mới thì loài hổ chỉ có 2 loài phụ mà thôi.

Hổ từng có phạm vi phân bố rộng lớn từ vùng Đông Anatolia thuộc Thổ Nhĩ Kỳ ở phía tây đến lưu vực sông Amur và ở phía nam từ chân đồi của dãy Himalaya đến đảo Bali ở quần đảo Sunda. Kể từ đầu thế kỷ 20, quần thể hổ đã mất ít nhất 93% phạm vi lịch sử của chúng và đã bị tuyệt chủng ở Tây và Trung Á, từ các đảo Java, Bali và ở các khu vực rộng lớn ở Đông Nam Á, Nam Á, Trung Quốc. Quần thể hổ ngày nay bị chia cắt, trải dài từ rừng ôn đới Siberia đến rừng nhiệt đới và cận nhiệt đới ở tiểu lục địa Ấn Độ và Sumatra. Hổ được liệt kê là loài có nguy cơ tuyệt chủng trong Sách đỏ IUCN kể từ năm 1986. Tính đến năm 2015, quần thể hổ hoang dã toàn cầu được ước tính có khoảng từ 3.062 đến 3.948 cá thể trưởng thành, giảm khoảng 100.000 (95%) so với đầu thế kỷ 20, với hầu hết các quần thể còn lại xảy ra trong các khu vực nhỏ bị cô lập với nhau. Những lý do chính cho sự suy giảm số lượng hổ bao gồm phá hủy môi trường sống, phân mảnh môi trường sống và nạn săn trộm. Hổ thường bị săn bắt để lấy da, xương, hay các bộ phận khác. Điều này, cùng với việc chúng thường sống ở một số nơi đông dân trên Trái Đất, đã gây ra những xung đột đáng kể với con người.

Bất chấp một hiệp ước quốc tế được ký năm 2007, cấm việc nuôi hổ để lấy các bộ phận buôn bán và trang trại nuôi hổ phải bị đóng cửa, thực tế lại đang diễn ra theo chiều ngược lại. Hoạt động buôn bán các bộ phận cơ thể hổ nuôi nhốt vẫn gia tăng, trong khi nhu cầu trên chợ đen đối với hổ hoang dã ngày càng cao lên. Hơn 5.000 con hổ đang sống trong các chuồng cộp tại các "trang trại hổ" ở Trung Quốc. Việc mua bán các bộ phận cơ thể của hổ bị cấm trên toàn thế giới, nhưng những chủ sở hữu các "trang trại" này không đóng cửa trang trại với hy vọng lệnh cấm sẽ được dỡ bỏ.

Các trại nuôi hổ không giúp ích gì cho việc bảo tồn hổ hoang dã mà việc buôn bán các sản phẩm dù hợp pháp hay phi pháp từ các cơ sở đáng sợ này đều đang kích thích nhu cầu thị trường, làm gia tăng hoạt động săn bắt trộm, dẫn tới sự tuyệt chủng của hổ hoang dã. Các nhà hoạt động bảo vệ động vật hy vọng rằng vụ bê bối tại ngôi đền ở Kanchanaburi (Chùa Hổ) tại Thái Lan sẽ có giá trị cảnh tỉnh. Nhưng để chấm dứt hoạt động buôn bán một trong những loài động vật oai vệ nhất thế giới có lẽ cần phải có một cuộc cách mạng văn hóa khác tại Trung Quốc.

